

75426

12007

ZBIRKA VOJAŠKIH ZAKONOV

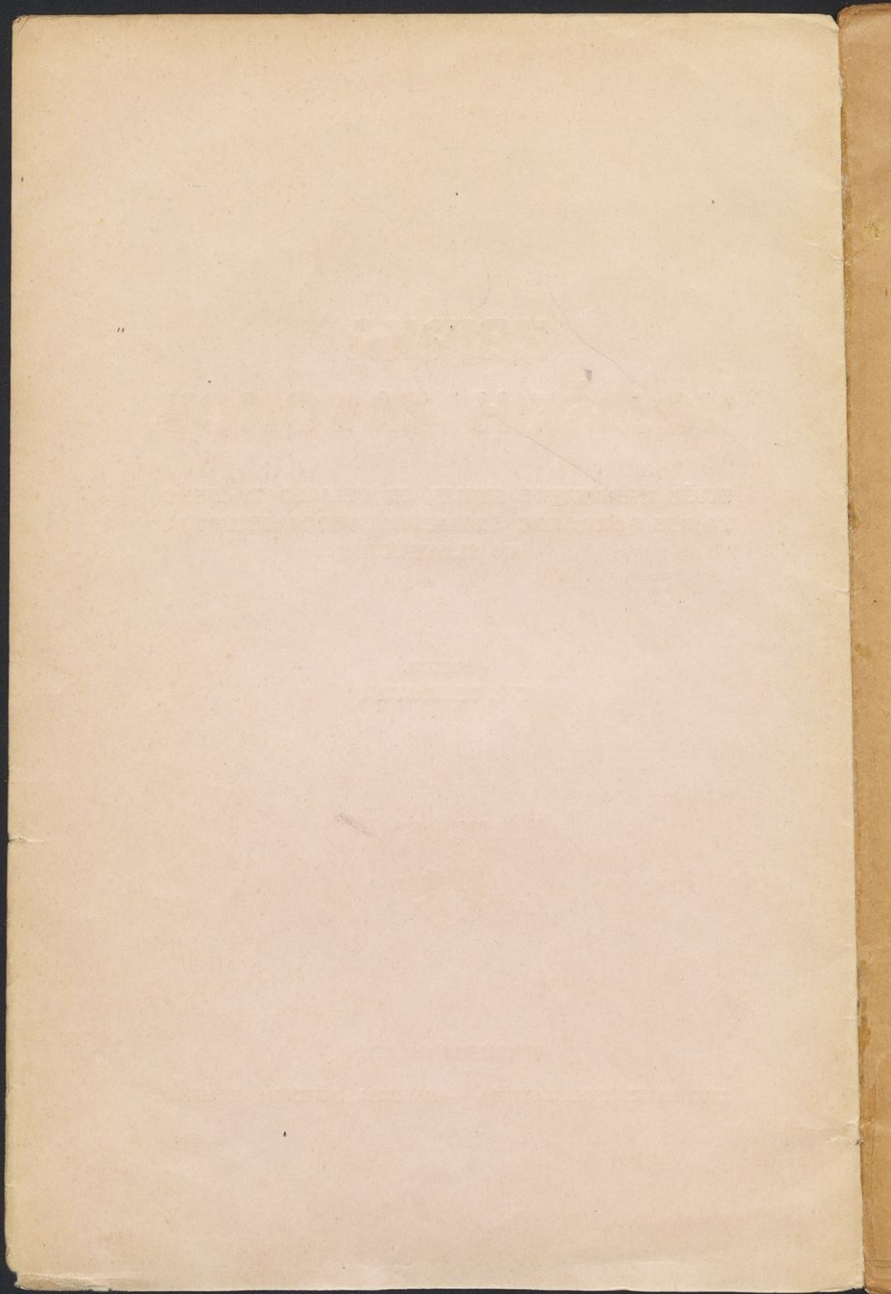
BIVŠE KRALJEVINE SRBIJE, KI VELJAJO ZAČASNO
ZA VSE POKRAJINE KRALJESTVA SRBOV, HRVATOV
IN SLOVENCEV

PRIREDIL
DR. IG. RUTAR

V LJUBLJANI 1921

ZALOŽILA TISKOVNA ZADRUGA — NATISNILA „NARODNA TISKARNA“.

ZBIRKA VOJAŠKIH ZAKONOV

BIVŠE KRALJEVINE SRBIJE, KI VELJAJO ZAČASNO ZA VSE
POKRAJINE KRALJESTVA SRBOV, HRVATOV IN SLOVENCEV

PRIPREDIL
DR. IG. RUTAR

V LJUBLJANI 1921

ZALOŽILA TISKOVNA ZADRUGA — NATISNILA „NARODNA TISKARNA“

75426

№ 3.V.1917/4215

Najvišje rešenje.

V ime Njegovega Veličanstva

PETRA I.

po božji milosti in volji narodovi Kralja Srbov, Hrvatov in
Slovencev

MI

Aleksander, naslednik prestola

na predlog našega ministra vojne in mornarice in po zaslišanju
našega ministrskega sveta smo rešili in rešujemo:

1. Da začasno veljajo za vse pokrajine kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev dosedanji vojni zakoni kraljevine Srbije in to: zakon o ustroju vojske, zakon o vojaški administraciji, zakon o nabavi vojaških potrebščin, vojaški kazenski zakonik, zakon o ustroju vojaških sodišč, zakon o postopku vojaških sodišč v krivičnih dejanjih, zakon o vojaško-disciplinskem sodišču in zakon o ženitvi častnikov, podčastnikov kaplarov in redovov — z vsemi dosedanjimi izpremembami in dopolnitvami v teh zakonih in naredbami, pravili in predpisi, ki so z njim zasnovani.

2. Da se v vseh navedenih zakonih, naredbah, pravilih in predpisih zamenjajo besede »kraljevina Srbija« z besedami »kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev«, besedi »srbska vojska« zamenjata z besedami »vojska kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev« in končno besede »srbski podanik«, »srbski gradjanin« ali »srbski državljan« z besedami »državljan kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev«.

Priporočamo našemu ministru vojne in mornarice, da čimpreje predloži narodnemu predstavništvu načrte novih

zakonov, a dotlejš naj s svojimi naredbami regulira izvršitev poedinih določil gornjih zakonov skladno z določili ostalih zakonov, ki veljajo v kraljestvu.

Naš minister vojni in mornarice naj izvrši ta ukaz.

F. Dj. O. Broj 70.968.

Beograd, 19. avgusta 1919.

ALEKSANDER s. r.

Naredba

ministrstva za vojno in mornarico F. Dj. O. Broj 70.969.

V zmislu ukaza Nj. Vel. Kralja z dne 19. t. m., s katerim je odrejeno, da dosedanji vojni zakoni kraljevine Srbije veljajo začasno za vse pokrajine kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev,

u k a z u j e m,

da se tista določila zakona o ustroju vojske, ki se ne ujemajo z določili ostalih zakonov, veljajočih za posamezne pokrajine kraljestva, izvršujejo tako-le:

1. V členu 2. se vse, kar se nanaša na določevanje in izterjevanje vojnice (vojaške takse), ne sme uporabljati na državljane iz pokrajin, ki so bile prej pod Avstro-Ogrsko, ampak vojnica se jim predpisuje po onih zakonitih določilih, po katerih se je to doslej vršilo po posameznih pokrajinah.

2. V členu 11. v poslednjem stavku se določilo, ki govori o tem, da noben državljan ne more postati duhovnik ali menih, ako ni odslužil v kadru bodisi popolnega ali skrajšanega roka, če je dolžan služiti in sposoben za službo, ne sme uporabljati na osebe iz pokrajin, ki so bile prej pod Avstro-Ogrsko.

3. V členu 12., 72. in 85. se morajo določila, ki govore o kaznovanju občinskega predstojnika ali kmeta (starejšine), odnosno upravnih (političnih) ali davčnih oblastev, uporabljati v pokrajinah, ki so bile pod Avstro-Ogrsko, na ta-le način: Dotično vojaško oblastvo ne sme kaznovati občinskega predstojnika ali starejšine, odnosno upravnega (političnega) in davčnega oblastva, nego jih mora zaradi krivičnih dejanj, vzetih v misel v teh členih (12., 72. in 85.) naznaniti njih predstojnemu upravnemu, odnosno administrativnemu oblastvu.

4. V členu 15. se določilo, ki govori o stroških za odpošiljanje rekrutov na službo v vojski, izpreminja v toliko, da v pokrajinah, ki so bile prej pod Avstro-Orsko, stroški za odpošiljanje rekrutov na službo v vojski iz kraja, kjer rekrut živi, do mesta polkovne okrožne komande glede vožnje po državnih železnicah in parobrodih zadevajo državo.

5. V členu 72. in 73. se določila, ki se nanašajo na plačevanje prireza (5% in 6% letnih neposrednih davkov) ne smejo uporabljati v pokrajinah, ki so bile prej pod Avstro-Ogrsko.

Beograd, dne 25. avgusta 1919.

Minister za vojno in mornarico

General *Stev. S. Hadžič* s. r.

Zakon o ustroju vojske.

Obča določila.

Člen 1.

Vojska je obramba domovine in podpora zakonitosti.

Kralj, kot gospodar države, je istočasno i vrhovni zapovednik vse državne oborožene sile.

Kot svojemu vrhovnemu zapovedniku in predstavniku države in domovine položijo vsi vojaki pri svojem vstopu v vojsko svečano vojaško prisego na zvestobo kralju in domovini.

Ta vojaška prisega se glasi:

»Jaz (ime in priimek) prisegam pri Bogu Vsegamogočnem, da bodem vrhovnemu zapovedniku vse zemeljske oborožene sile, kralju kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev *Petru I.* vselej in v vseh prilikah zvest, s svojo dušo udan in poslušen, da bodem povelja vseh predpostavljenih mi starejšin poslušal in verno izvrševal, da bodem kralja in domovino junaški branil in da se nikdar ne bodem izneveril vojaški zastavi.

Tako mi Bog pomagaj.«

Enkrat položena prisega velja za vse pozive, toda novo imenovani častniki predložijo tudi še pismeno prisego.

Člen 2.

Dolžnost služiti v vojski.

Vsak državljan kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev je dolžan in ima pravico, da služi osebno v vojski od dovršenega 21. do dovršenega 45. leta v narodni vojski, od dovršenega 18. do dovršenega 21. in od dovršenega 45. do dovršenega 50. leta v poslednji obrambi.

Osebnost služiti so obvezni vsi, ki so fizično in sicer sposobni za službo v vojski; zamene zanje ne more biti. Imovinska obveza pade na one, ki niso od narave sposobni za osebno službo ali so se namerno onesposobili.

Kdor ni sposoben za osebno službo, plača vojnico (vojaško takso), 30% od celokupnega letnega neposrednega davka za cel čas obveze v narodni vojski, a namerno poškodovani in onesposobljeni plačajo dvakrat toliko.

O p o m b a: V pokrajinah, ki so preje pripadale pod Avstro-Ogrsko, se vsled naredbe vojnega ministra z dne 25. avgusta 1919 F. Dj O. br. 70.969 vojnica plačuje začasno še po avstrijskem vojaškem taksnem zakonu z dne 10. februarja 1907, drž. zak. št. 30 in po naredbah deželne vlade za Slovenijo št. 398, Uradni list 52 de 1919 in št. 801, Uradni list 180 de 1919.

Vojnica se pobira poleg davka po spiskih okrožnih komand, in denar se pošlje istim komandam za vojno ministristvo.

Roditelji in starešine zadrug so odgovorni za plačilo vojnice za neoddeljene zadrugarje.

O p o m b a: V tem zakonu je govor o *rodbinskih zadrugah*, katerih v Sloveniji nimamo. Za naše razmere je umeti pod »zadrugo« *rodbino*, pod »zadrugarji« *pa rodbinske člane*, ki se še niso osamosvojili in izločili iz rodbine.

Kdor je bil v vojni službi nenamerno poškodovan in oni, katerim zakon o podpori vojnih invalidov daje pravico na invalidsko podporo, je oproščen plačanja vojnice brez ozira na njegovo imovinsko in združno stanje.

Člen 3.

Razdelitev vojske.

Vojska kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev se deli na narodno vojsko in poslednjo obrambo.

Narodna vojska se deli na tri pozive: prvi, drugi in tretji poziv.

Prvi poziv sestoji iz svojega kadra in njegovih rezervistov. Kader se drži pod zastavo in po vojašnicah kot šola, a njegovi rezervisti žive po odsluženju v kadru na svojih domovih in prihajajo na vežbanje ali ob mobilizaciji v one jedinice, katerim po formaciji pripadajo. Službena obveza v tem pozivu traja od dovršenega 21. do dovršenega 31. leta.

Drugi poziv sestoji iz odslužencev prvega poziva, ki prihajajo na vežbanje ali ob mobilizaciji v one jedinice, katerim po formaciji pripadajo. Službena obveza v tem pozivu traja od dovršenega 31. do dovršenega 38. leta.

Tretji poziv sestoji iz obvezancev, ki so odslužili v drugem pozivu. Službena obveza v tem pozivu traja od dovršenega 38. do dovršenega 45. leta.

Službena obveza se računa vedno do preteka dotičnega koledarskega leta.

Oni, ki niso služili v mlajšem pozivu, pridejo v pozive, odgovarjajoče letom starosti.

Poslednja obramba sestoji iz popisanih obveznikov od dovršenega 18. do dovršenega 21. in od dovršenega 45. do dovršenega 50. leta.

Tudi starejši nego 50 let se morejo vsled neobhodne potrebe v mobilnem in vojnem stanju uporabljati na kraju stalnega stanovališča za magacinsko, kolodvorsko in tem podobno vojaško službo, toda le, ako so zanj sposobni, in bi njihov pekllic in zadružno stanje pri tem ne bilo občutno prizadeto.

Člen 4.

V vojski postoje v obče:

I. glavne vrste orožja:

1. pehota,
2. konjica,
3. artilerija in
4. inženjerija.

II. pomožne vrste orožja:

1. bolničarji,
2. vozarija,
3. administrativni oddelki,
4. žandarmerija.

III. stroke:

1. generalštabna,
2. vojnoadministrativna,
3. sodna,
4. sanitetna,

5. tehnična,
6. duhovniška,
7. prometna.

Brojno stanje vseh vrst orožja in strok kakor tudi vsa njihova materijalna oprema se ustanavlja s kraljevo naredbo o formaciji vojske in o njeni opremi.

Člen 5.

O stanjih vojske.

Po prilikah more biti vojska v jednom teh-le treh stanj:
redovno stanje,
mobilno stanje in
vojno stanje.

Vojska je vedno v redovnem stanju, kadar ni z izrecnim kraljevim ukazom postavljena v mobilno ali vojno stanje.

Kdor v prvem pozivu ni popolnoma odslužil bodisi osebno ali z vojnico, se ne more niti v redovnem stanju izpustiti iz državljanstva kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Mobilno in vojno stanje proglašča kralj z ukazom na predlog vojnega ministra in po zaslišanju ministrskega sveta. Iz teh stanj se vojska povrača ravnotako z ukazom v redovno stanje.

V mobilnem in vojnem stanju kakor tudi za časa priprave na to se ne more nikdo izpustiti iz cele vojske, niti iz državljanstva, pa če naj bi imel le samo imovinske obveze.

Člen 6.

Kralj je vrhovni zapovednik vse zemeljske sile in on na predlog vojnega ministra z ukazom predpisuje formacijo vseh velikih jedinic in oddelkov, njihovo razdelitev na podrejene jedinice, notranjo organizacijo, sestavo in brojno moč kakor tudi pridelitev špeciialnih vrst orožja in strok; predpisuje organizacijo štabov, delokrog špeciialnih organov vseh čet kakor tudi njihovo oborožitev, obleko, opremo, odnošaje poveljevanja in službene odnošaje kakor tudi vse uredbe in pravila za njihovo špeciialno službo, pouk in disciplino in ravnotako tudi uporabo vojske v miru in v vojni.

Toisto velja tudi za organizacijo oblastev, zavodov, ustanov, naučnih šol, tehničnih, sanitetnih in administrativnih, stalnih ali začasnih itd., katere se pokažejo potrebne.

Člen 7.

Vojni minister vrši posle, predvidene v zakonih in upravlja vojsko. On kot odgovorni minister predpisuje tudi vsa pravila administrativne narave.

PRVI DEL.

Prvi oddelek.

O dolžnosti službe v kadrih, o dolžnosti zadrug in oblastev.

Člen 8.

Služba v vojski začinja s službo v kadrih, a računa se od dne, kadar vojak vstopi v svojo komando.

Služba v kadru prvega poziva traja dve leti pri konjici in artileriji, a v ostalih vrstah orožja in strokah jeden in pol leta. Na ta rok se uvrščujejo tudi oni mladeniči, rekrutovani za konjico, kateri pri svoji hiši držo vedno predpisanega konja in imajo napravljen hlev za konje po predpisu vojnega ministra.

To so polni roki službe.

Poleg njih in po zmislu člena 2 obstoje tudi skrajšani roki, in to:

a) na 14 mesecev:

1. za one dijake, kateri po preteku 12 mesecev ne položo izpita za čin rezervnega častnika.

2. za one rekrute pri pehoti, kateri tekom službe postanejo vrlo dobro pismeni, vrlo dobro izvežbani strelci in pokažejo vrlo dobro razumevanje pouka in voljo za vršenje službe, se more skrajšati rok službe na 14 mesecev.

b) na 12 mesecev:

1. za dijake in dovršene dijake univerze, visoke šole, gimnazije, realke, bogoslovja, učiteljišča, trgovske akademije.

višje trgovske šole, beograjske trgovske omladine, državne poljedelske in obrtne šole in njim jednake šole v inozemstvu.

Opomba: Po naredbi F. Dj. Br. 11.058 od 15. novembra 1913 se na dijaški rok rekrutujejo samo oni dovršeni dijaki gimnazije in realke, kateri so jih popolnoma dovršili, a ne oni, kateri so poedine razrede dovršili, pa šolo zapustili in se posvetili drugemu poslu.

Dovršeni dijaki medicinci služijo ravnatoko v kadru 12 mesecev pri bolniških četah in so dolžni, da polože po odsluženju predpisani izpit za čin rezervnega sanitetnega poročnika.

S tem skrajšanim rokom se morejo okoristiti tudi oni dijaki, kateri po dovršenem šolanju niso takoj rekrutovani ali so rekrutovani pa niso mogli vstopiti v vojsko zato, ker so bili zadržani z boleznijo ali začasno nesposobnostjo.

Vsi ti morejo i preje vstopiti v kader, da odslužijo svoj rok, samo ako so dopolnili najmanj 18 let in so sposobni za vojsko.

Rednim dijakom visoke šole, univerze in raznih drugih šol v inozemstvu, kakor tudi dijakom učiteljišč in bogoslovja doma, katere bi rekrutovanje zateklo ob času šolanja, more vojni minister odložiti vstop v kader do dovršitve teh šol. Toda to odlaganje ne more biti daljše nego do dovršenega 25. leta, razen posebnih slučajev, katere more odložiti vojni minister.

Vsi dijaki navedenih šol se morejo poslužiti te pravice samo tako, da za časa službe v kadru polože izpit za čin rezervnega častnika, kadar se odpuste, in da se v prihodnjem letu pozovejo na dvomesečno vežbo za časa četne šole, predno se imenujejo v dotični čin.

2. V zadrugah, kjer je več obveznikov, služi najstarejši skrajšani rok, sledeča dva poln rok itd. na isti način izmenoma. Ta dva odslužena zadrugarja s polnim rokom uplivata na skrajšani rok sledečemu zadrugarju tudi, ako kateri od njih po odsluženju polnega roka umre v zadrugi. Ravnatoko onim, katerim je zadrugar služeč v kadru umrl ali padel v vojni v teku poslednjih pet let.

Dijaki se ne računajo med zadrugarje.

Prvenci služijo 12 mesecev le tedaj, ako v hiši ni mladeničev od polnih 17 let, sicer se uvrščajo v poln rok službe.

Pod prvencem se razume najstarejši sin jedne rodbine brez ozira ali je po rojstvu prvi ali ne.

V zadrugarje, kateri služijo ali so odslužili, se ne računajo gojenci vojne akademije, podčastniških šol in dobrovoljci, kateri služijo zaradi napredovanja, odnosno na novem roku.

3. Za samohranilce ali samce, katerim je izumrlo vse zadružno sorodstvo in kateri so podedovali kako zemljedelsko imetje ali kako obrt, katero morajo sami obdelovati ali izvrševati, pa naj bodo še pod nadzorstvom varuha ali ne in plačajo čez 15 dinarjev letnega neposrednega davka.

c) od službe v kadru so oproščeni:

1. Jedinii hranilci nesposobnih zadrugarjev, kateri imajo kako zemljedelsko imetje ali obrt in plačajo letni neposredni davek manjši od 20 dinarjev, ne računajoč v to osebni davek. Med nesposobne zadrugarje se računajo fizično nesposobni v obče kakor tudi starci, kateri so dovršili 60. leto starosti.

2. Samohranilci ali samci, kateri so podedovali kako zemljedelsko imetje ali obrt, katero morajo sami obdelovati ali voditi in so takega stanja kakor oni pod točko 1.

3. Jedinii hranilci zadružne nejači, moških izpod 18 let starosti in žensk v obče.

Vse kar je v prednjih točkah navedeno, velja v slučaju, kadar tako zadružno stanje ni nastalo vsled delitve v krajšem času nego pet let pred rekrutovanjem, kar se mora potrditi z zakonitimi dokazi.

Ako se pri kakih rekrutih omenjenih pod *a*, *b* in *c* spremenijo okoliščine za časa službe v kadru ali sicer, se skrajšajo roki službe, kadar nastanejo zakoniti vzroki, a ravnotako je odslužiti popoln ali dotični rok službe, kadar prestanejo vzroki, ki so bili predpogoj olajšave.

Kot jedini hranilec se ne računa oni, kateri se je raditega oženil, da postane hranitelj svoje žene in dece; oni se uvrščajo na rok, odrejen po njegovem imetju ali delu.

Jedinii hranilci se vpisujejo takoj v kategorijo obveznikov poziva po potrebi.

č) Na službo v kader se morejo sprejemati tudi dobrovoljci od dovršenega 18. leta življenja, toda samo na poln rok

službe, brez ozira na njihovo združeno in imovinsko stanje in uvrščajo se v kader tedaj, kakor ostali rekruti in morejo ostati na ponovnem polnem roku kot redovi.

d) Začasno nesposobni se pregledajo vsako leto za časa rekrutovanja in kadar postanejo sposobni, se uvrste v kader, a do tega časa plačajo vojnico po odredbah tega zakona. Kdor ni sposoben niti v 24. letu, se oprosti službe v kadru v prvem pozivu, v 31. letu pa se zopet pregleda in ako je sposoben, se vpiše v drugi poziv, sicer se oprosti kot stalno nesposoben in podaljša se mu plačevanje vojnice.

e) Stalno nesposobni so oproščeni osebne službe po določbah posebnih predpisov.

Opomba. 1. Rekrutom, ki so rekrutovani pod okolnostmi predvidenimi v točkah *a* in *b* člena 8. se more premeniti (skrajšati ali podaljšati) rok službe v kadru, kadar nastopijo vzroki za to v času, dokler dotični rekrut ni odslužil v kadru svoj prvotno mu odrejeni rok.

2. Rekruti pa, kateri so rekrutovani pod okolnostmi predvidenimi v točki *c* člena 8. so podvrženi rekrutovanju, odnosno odreditvi roka službe do zaključno 24. leta starosti, slično rekrutom proglašanim začasno nesposobnim. O njih je voditi kakor tudi o začasno nesposobnih poseben račun po spiskih in po dovrstitvi 24. leta starosti se razporedijo v kategorije obveznikov poziva po potrebi, ako so popolnoma oproščeni službe v kadru. (F. Dj. broj 1124 od 18. marca 1908.)

Člen 9.

Kjer bi se dogodilo, da se dva rojena brata rekrutujeta istočasno ali služita v kadru, se imata pozivati zaporedoma in to drugi, kadar prvi odsluži svoj rok, ako zadruga to želi.

To velja tudi za dva zadrugarja, s katerih odhodom v kader bi ostala zadruga brez hranilca.

Pri zadrugah, katere štejejo več moških in ženskih kakor 25 duš, se jih ne more istočasno rekrutovati več nego dva. Ostali zadrugarji, kateri bi se istočasno rekrutovali, se vpišejo po potrebi v dotični poziv narodne vojske.

Od treh in več sposobnih zadrugarjev-obveznikov, kateri bi po letih pripadali prvemu ali drugemu pozivu narodne vojske, se more jeden prevesti v drugi, odnosno tretji poziv narodne vojske.

Člen 10.

Ako je rekrut zadržan vsled sodne obsodbe, da odsluži odrejeni mu rok v kadru ob svojem času, je dolžan to obvezo

izpolniti po preteku prestane ali spregledane mu kazni, a v letih za prvi in drugi poziv narodne vojske. Do tega časa plača njegova zadruga vojnico počenši od dne, katerega bi moral vstopiti v kader.

Oni, kateri so vsled sodne obsodbe izgubili državljansko čast, se uporabljajo za posebna dela, katere jim predpiše vojni minister.

Za one vojake, kateri se vsled obnašanja izključijo iz trupe, kakor tudi za one, kateri se sami poškodujejo itd. obrazuje se posebna disciplinska komanda, katere vporabo in službo predpisuje vojni minister.

Člen 11.

Kdor ob svojem času pobegne iz službe v kadru, mora služiti tri leta, kadarkoli se ga zaloti do dovršenega 31. leta življenja brez ozira na združno stanje, a pozneje v pozivih toliko, kolikor so ostali odslužili. Od 21. leta pa dokler ne vstopi v službo, plača zadruga obveznikova poleg vojnice tudi osebni davek.

Kdor se podtakne za drugega in vstopi v kader pod tujim imenom, služi kot dobrovoljec poln rok, ako dotlej ni že služil in ako mu pripada skrajšani rok; ako pa bi mu tudi sicer pripadal poln rok, tedaj se ga po odsluženju tega ali ako ga je že poprej odslužil, pozove na podaljšano službo še jednega leta. Z onim pa, za katerega se je podtaknil, se postopa po prvem odstavku tega člena.

Oni, kateri je podtaknil drugega ali se je sam podtaknil in bi bil nesposoben, se kaznuje po odredbah vojnega kazenskega zakona.

Oni, kateri se ne zalotijo zaključno do 31. leta življenja ter ne odslužijo naknadno predpisanega časa, a so bili obvezani, da to storijo, ne morejo nikdar dobiti državne službe niti ne morejo postati občinski zastopniki, vojaški liferanti niti ne morejo nikdar dobiti kako starešinsko ali administrativno službo v občē.

Istotako nikak državljan kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev ne more dobiti državne službe niti postati duhovnik in menih, ako ni odslužil v kadru bodisi poln ali skrajšan rok in je bil dolžan, da odsluži in sposoben za službo. Začasno ne-

sposobni morejo dobiti državno službo proti temu, da so dolžni podati ostavko in odslužiti svoj rok, ako bi se do konca 24. leta usposobili; sicer izgube službo in pravico do nje.

Opomba. Po naredbi vojnega ministra F. Dj. O. br. 70.969 od 25. avgusta 1919 se določila zadnjega odstavka, kolikor se tičejo duhovnikov in menihov ne vporabljajo v pokrajinah, ki so bile preje pod Avstro-Ogrsko.

Člen 12.

Starešino zadruga, kateri je svojega člana zadruga prikrival in ga ni prijavil ob svojem času rekrutni komisiji, ali če je rekrutovan, ga ni na poziv vojaške oblasti upotil v kader ob svojem času, kaznuje dotična divizijska komanda v denarju od 100—300 dinarjev na korist blagajne vojnega ministrstva ali, ako noče ali ne more plačati, z zaporom do 30 dni, katera kazen se takoj izvrši.

Tako se kaznuje tudi predstojnik občine ali odbornik dotične vasi, v kateri je tak rekrut prebil najmanj 30 dni nepažen od njih in neprijavljen vojaški oblasti.

Kadar vojak pobegne iz komande na svoj dom, je starešina zadruga dolžan prijaviti ga takoj svojemu vaškemu odborniku, ta pa predstojniku občine, kateri je dolžan odvesti ga takoj pristojnim potom k njegovi komandi. Ako starešina zadruga tega ne stori v roku 24 ur, odkar je vojak-begunec došel domov, ali vaški odbornik in predstojnik občine ne bi begunca odvedla k njegovi komandi takoj, čim ga starešina zadruga javi, se kaznujejo vsi od strani dotične divizijske komande v denarju od 50—300 dinarjev v korist blagajne vojnega ministrstva, odnosno z zaporom od 10—30 dni in ta kazen se takoj izvrši.

Ako starešina zadruga ne javi vaškemu odborniku in predstojniku občine begunca v gori odrejenem roku ali sploh ne, a oni dobijo uradno sporočilo o njem ali zaznajo zanj sicer, so dolžni da ga poiščejo, ulove in odvedejo k njegovi komandi v roku najdalje 10 dni od dneva sporočila ali odkar so zanj zaznali. Ako tega ne store, se kaznujejo po odredbi prvega odstavka.

Tako se kaznuje tudi vsaki drugi vaški odbornik in predstojnik občine, v katero je kak vojaški begunec pobegnul

in bival v nji do 30 dni, a oni so zanj zaznali ali jim je bilo to sporočeno; ravnotako tudi vsaki drugi, kdor begunca prikriva in ga drži brez vojaške izkaznice v službi.

Proti tej kazni se more vložiti pritožba v teku 3 dni na vojnega ministra, katerega rešitev je izvršljiva.

O p o m b a. Po naredbi vojnega ministra F. Dj. O. br. 70969 od 25. avgusta 1919 se kaznovanje po členih 12, 72 in 85 tega zakona v pokrajinah, ki so bile prej pod Avstro-Ogrsko vrši tako: Dotična vojna oblast ne kaznuje občinskega predstojnika ali odbornika, odnosno upravnih (policijskih) in davčnih oblastev nego jih za predvidene pregreške v teh (12., 72. in 85.) členih naznani njihovi upravni odnosno administrativni predpostavljeni oblasti.

Člen 13.

1. Podčastniki in vojaki, dokler služijo v kadru, ne plačajo osebne davka.

2. Kolikor kaka vrsta orožja služi več v kadru, toliko manj služi v dotičnem pozivu, razen onih, ki jim je zbog kazni služba podaljšana.

3. Kadar vojak odsluži bodisi poln ali skrajšan rok, prevede se med odslužence dotičnega poziva.

4. Podčastniki morejo ostati, da služijo i dalje, ako imajo in izpolnijo predpisane pogoje tega zakona; v tem slučaju so dolžni, da odslužijo najmanj dve leti dni.

5. V mobilnem in vojnem stanju, kakor v pripravi za to, ostanejo vsi v službi in se ne prevedejo po letih iz poziva v poziv.

6. Ravnotako more vojni minister v redovnem stanju, kadar najde to za nujno in koristno, v interesu štedenja odpustiti začasno domov izvesten broj vojakov tudi pred odsluženjem predpisanega roka; toda oni ostanejo i dalje vojaki kadra, dokler jim ne izteče rok službe v njem.

7. Vojakom se ne računa v službo čas, ki so ga prebili v zaporu vsled sodne obsodbe in v begstvu.

Člen 14.

Pravilo o rekrutovanju za službo v kadru predpiše vojni minister na osnovi tega zakona.

Člen 15.

Stroški za odpošiljanje rekrutov na službo v vojski iz kraja, kjer rekrut živi, do kraja polkovne okrožne komande,

padejo v breme njihove občine; a od kraja polkovne okrožne komande ali dotične trupe padejo v državno breme tako pri odpošiljanju, kakor o priliki odpuščanja domov in kadar se kot začasno ali stalno nesposobni odpuščajo iz kadra pred odsluženjem roka.

Opomba: Po naredbi vojnega ministra F Dj. O. br. 70.969 od 25. avgusta 1919 se to določilo izpremeni v toliko, da v pokrajinah, katere so prej bile pod Avstro-Ogrsko tudi stroške za odpošiljanje rekrutov na službo v vojski iz kraja, kjer rekrut živi, do mesta polkovne okrožne komande glede vožnje z državnimi železnicami in parobrodi za devajo državo.

Drugi oddelek.

O činih, o imenovanjih, o službah, o postavljanju na službe v vojski in o vzgoji podčastnikov.

Člen 16.

Vojni čini po stopnjah so:

1. kaplar,	}	podčastniki.
2. podnarednik,		
3. narednik.		
4. podporočnik,	}	nižji častniki.
5. poročnik,		
6. kapetan II. kl.		
7. kapetan I. kl.		
8. major,	}	višji častniki.
9. podpolkovnik,		
10. polkovnik.		
11. general,	}	generaliteta.
12. vojvoda.		

Kaplarske in podčastniške čine imajo vse obstoječe čete vseh vrst orožja in strok.

Po vrstah orožja in strokah so višji in nižji častniki: generalštabni, pehotni, konjiški, artilerijski, inženjerski, tehnični, sanitetni, sodni in žendarmerijski.

Čini generalitete so skupni za vse vrste orožja.

Člen 17.

Za napredovanje v čine so obči pogoji: zadostna jakost in čvrstost vojaškega značaja, uporabnost v vršenju službe,

občna in strokovna usposobljenost in dobro vedenje in obnašanje. A razentega so posebni pogoji:

1. Za kaplارا, da je odslužil 6 mesecev kot redov.

2. Za podnarednika, da je dobro dovršil podčastniško ali polkovno šolo in da je odslužil jedno leto dni kot kaplar.

3. Za narednika, da je odslužil najmanj dve leti kot podnarednik in je položil predpisani izpit.

Od predpisanih rokov za podčastniške čine se izvzemajo gojenci vojaških šol, kateri dobijo te čine po ustroju dotičnih šol in oni vojaki, kateri so rekrutovani kot dijaki, kateri te čine dobivajo zaporedoma po potrebi in kadar položijo izpit za odgovarjajoči čin.

Tudi značarji (trobentači in bobnarji) dobivajo podčastniške čine po navedenih odredbah za podčastnike, toda potem ko položijo strokovni izpit.

4. Za podporočnika, da je dovršil podčastniško šolo z najmanj vrlo dobrim uspehom ali celo gimnazijo ali kako strokovno šolo, da je položil predpisani izpit, da je odslužil najmanj dve leti v činu narednika in da častniki v polku izvrše strog izbor.

Od tega se izvzemajo gojenci nižje šole vojne akademije, za katere veljajo pogoji, predpisani v zakonu o ustroju vojne akademije.

5. Za poročnika, da je služil tri leta kot podporočnik.

6. Za kapetana II. kl., da je odslužil najmanj tri leta kot poročnik, da je položil predpisani izpit in da ima pogoje za poveljevanje osnovni jedinici dotične vrste orožja.

Od tega izpita so oproščeni oni, ki so dovršili z odličnim ali vrlo dobrim uspehom višjo šolo vojne akademije ali jednako šolo v inozemstvu.

Sanitetni in sodni poročniki ne polagajo izpita.

7. Za kapetana I. kl., da je odslužil najmanj dve leti kot kapetan II. kl. in da je dve leti zaporedoma imel oceno, da po izobrazbi zasluži napredovanje.

8. Za majorja, da je odslužil v činu kapetanskem najmanj pet let, da ima priporočljive ocene za poslednji dve leti in da je položil predpisani izpit.

9. Za podpolkovnika, da je odslužil najmanj pet let v majorskem činu in, da ima za poslednji dve leti priporočljive ocene.

10. Za polkovnika, da je odslužil v činu podpolkovnika najmanj pet let, da je dovršil nižji kurz naše vojne akademije ali jednako šolo v inozemstvu, da ima izobrazbo in osebno sposobnost za višje poveljevanje in da ima za poslednji dve leti priporočljive ocene.

Za tehnične, sodne in sanitetne častnike se zahteva namesto izobrazbe in osebne sposobnosti za višje poveljevanje, da so se s svojo strokovno izobrazbo toliko izkazali, da se morejo uporabljati na čelu svojih strok.

11. Za generala, da je odslužil v činu polkovnika najmanj pet let, da je dovršil kako višjo vojno šolo, odnosno bivšo artilerijsko šolo in da ima izobrazbe in osebne sposobnosti za najvišja poveljstva.

12. Čin vojvode se dobiva samo v vojni in ga more dobiti samo oni general, kateri se odlikuje s posebno uspešnim delom.

V leta službe se vračunajo samo resnično odslužena leta v aktivni službi.

Programé za vse izpite predpisuje kralj z naredbo na predlog vojnega ministra, a ta predpisuje pravila za izpraševanje.

Člen 18.

Člani kraljevske hiše morejo stopiti v vojsko po volji kraljevi.

Napredovanje prestolonaslednika se vrši po volji kraljevi, a ostalih članov po členu 17. tega zakona do zaključno čina kapetana I. kl., za ostale čine pa po volji kraljevi.

Člen 19.

Napredovanje častnikov se vrši posebej po vrstah orožja in po strokah in po potrebi. Vsled tega se v vojnem ministrstvu vodita dve činovni listi, občja in strokovna.

Ob času vojne morejo podčastniki in častniki, kateri se posebno odlikujejo, dobiti višji čin brez ozira na roke in izpite.

Državljeni kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, kateri so služili v tuji vojski kot častniki, morejo biti po zasli-

šanju ministrskega sveta sprejeti v našo vojsko z istim činom, katerega so imeli v tuji vojski.

Častnik v pokoju ali v ostavki se more nastaviti v aktivno službo s činom, v katerem je izstopil, a tedaj se mu odbije od čina toliko časa, kolikor je preživel v pokoju ali v ostavki.

Kadar se častnik iz rezerve sprejme v aktivno službo, se sprejme s starim činom; ako je imel v rezervi višji čin nego v aktivni službi, tedaj mu velja čin od dneva ukaza.

Ako rezervni častnik želi, da prestopi v aktivno službo, mora izpolniti vse zakonite pogoje in imeti kvalifikacijo za višji ali nižji častniški čin po 17. členu.

Častniki ali podčastniki, kateri bivajo v inozemstvu zaradi vojaške izobrazbe ali praktičnega vežbanja ali zaradi drugega državnega posla, in so po okolišnih primorani izpit polagati kasneje od svojih drugov, dobijo pri napredovanju čin, katerega so preje imeli.

Artilerijsko in inženjersko tehnični, sanitetni in sodni častniki ne morejo poveljevati nikakim četam v vojski.

Člen 20.

Da bi se podčastniška mesta v kadrih popolnila z dobrimi podčastniki, se odvarjajo po potrebi podčastniške šole za dotično vrsto orožja. S kraljevo naredbo se na predlog vojnega ministra odreja, koliko traja kurz šole, kdo in pod kakimi pogoji se more sprejeti v šolo in kaj se zgodi z njimi po dovrstitvi šole; oni so dolžni služiti v vojski trikrat toliko, kolikor so bili v šoli. V leta službe se računa tudi čas, prebit v šoli.

Kadar prestane potreba, se te šole zatvorijo.

Tretji oddelek.

O činu in raznih stanjih činov častnikov in podčastnikov.

O činu.

Člen 21.

Častniški čini se dobivajo s kraljevim ukazom na predlog vojnega ministra.

Podčastniške čine dajejo komandanti po smislu predpisov kraljeve naredbe.

Častnik more izgubiti čin:

a) Vsled sodne obsodbe za prestopke, ki imajo za posledico izgubo čina po predpisih vojaškega kazenskega in državljanskega kazenskega zakona.

b) Z obsodbo vojaškega disciplinarnega sodišča po smislu zakona o tem sodišču.

c) Kadar zapusti službo, predno se je ugodilo ostavki, a vrhutega se na njega uporablja tudi kazen predpisana v vojaškem kazenskem zakonu.

Pri izgubi čina v vseh teh treh slučajih izgubi častnik tudi vse pravice združene s činom; v slučaju pod *b)* in *c)* obdrži pravice po zakonu o činovnikih civilnega reda.

Častniki, kateri so tako izgubili čin, služijo v narodni vojski v pozivu, kateri odgovarja njihovim letom brez ozira na dotedanji čin.

Podčastniki izgube čin vsled sodnih obsodb na osnovi določil vojaškega kazenskega in civilnega kazenskega zakona. Poleg tega pa tudi za prestopke, ki so kaznjivi po predpisih naredbe o vojni disciplini.

O raznih stanjih častnikov.

Člen 22.

Častnik se more z ozirom na svojo uporabo nahajati v teh-le stanjih:

1. v dejstvu,
2. v nedejstvu,
3. odstranjen od službe, in
4. v pokoju.

1. V dejstvu je častnik tedaj, kadar vrši službo v vojski; semkaj spadajo tudi oni častniki, kateri se vporablja izven vojske samo kot ministri drugih strok ali kraljevi poslaniki pri inozemskih dvorih in ki jedini imajo pravico pridržati čin in rang v vojski in prejemati dodatke za konja in strežnika.

2. Častnik je v nedejstvu tedaj, kadar je izven službe zbog začasne telesne ali duševne nesposobnosti; v nedejstvo se stavlja s kraljevim ukazom na predlog vojnega ministra, ako zbog rečenih nesposobnosti ne vrši službe leto dni.

Ako častnik ne ozdravi v teku nedejstva od jednega leta in se ne uposobi za službo, tedaj se stavlja v pokoj.

Kdor nima deset let službe, dobiva kot vzdrževanje 30% svoje sistematične plače.

Častniku v nedejstvu, kateri nima 15 let službe, se zmanjša plača za 30%, a za vsako leto službe čez 15 let se zmanjša odbitek za 1%.

3. Častnik se odstrani od službe iz naslova težje disciplinske kazni. Najmanjša je odstranitev od službe za 3 mesece, a najvišja za jedno leto.

O odstranitvi od službe odloča vojaško disciplinsko sodišče.

Častnik, odstranjen od službe zaradi dolgov, uživa samo 50% svoje sistematične plače, a druga polovica plače in denarni dodatki gredo na odplačilo dolgov. Ako pa je odstranjen od službe zaradi drugega prestopka, tedaj prejema 50%, a ostanek plače in denarni dodatki gredo v blagajno vojnega ministrstva.

Odredbe pod 1., 2. in 3. veljajo tudi za vojaške administrativne činovnike.

4. O pokoju:

a) Častnikov.

Častnik je v pokoju, kadar se vrne v civilno življenje s pripadajočo pokojnino.

V pokoj se stavlja s kraljevim ukazom na predlog vojnega ministra in po zaslišanju ministrskega sveta.

1. Častnik, ki je dovršil deset let aktivne službe, dobi pravico na pokojnino in se mora staviti v pokoj, ako je postal telesno ali duševno nesposoben ali ako v obče ne prenaša aktivne službe, a more se staviti v stanje pokoja, ako tudi sam zaprosi in bi se njegovi prošnji moglo ugoditi.

Častnik, kateri je dovršil 40 let službe, dvojno vračunjena vanje ona leta, ko je bila vojna, ali kateri je dovršil 60 let starosti ima pravico, da se v vsakem slučaju na svojo zahtevo stavi v pokoj.

2. V službena leta se računajo ukazna in neukazna leta po odbitku dveh neukaznih let kot službe v kadru. Onim častnikom, kateri so bili pogodbeno nastavljeni, se računa v ta službena leta i oni čas, katerega so prebili kot pogodbeno nastavljeni. Oni čas pa, katerega je častnik preživel kot odstranjen od službe, se ne vračuna.

3. Aktivnim in rezervnim častnikom se računa vsako leto v katerih je bila vojna, za dve brez ozira na trajanje vojne v dotičnem letu. Toisto velja tudi za podčastnike in redove.

4. Častnik, kateri si je stekel te pravice, jih ne izgubi pri prestopu v civilno službo, a imajo jih tudi oni, kateri so pred tem zakonom prestopili v take službe.

5. Pokojnina se odmerja po činu, ki ga ima častnik, kadar se stavlja v pokoj. Kadar se stavi častnik v stanje pokoja, dobi za prvih deset let službe 40% svoje sistematične plače, a z vsakim nadaljnim službenim letom raste pokojnina za 2.40% tako da oni, ki dovrši 35 službenih let ali je še več služil, dobi celo sistematično plačo kot pokojnino

6. Častniki, kateri so bili poškodovani v vojni in v vojni službi ali so postali nesposobni za službo zbog izvanrednega naprezanja v nji, dobijo pokojnino po določilih zakona o podpori vojnih invalidov.

Vse te določbe se nanašajo tudi na vojaške veterinarje in njihove pomočnike.

Častnik, kateri se stavi v pokoj, se more prevesti v rezervo.

Ako je bil častnik, kateri se stavlja v pokoj, častni adjutant kraljev, ostane i nadalje častni adjutant.

Častnik v pokoju je podvržen za prejšnje prestopke, storjene v aktivni službi, vojaškemu sodstvu in naredbi o vojni disciplini. Ravnotako, ako je prestopek učinil v uniformi, kadar je v pokoju ali v rezervi.

Častniki v pokoju, kateri niso rezervni častniki, se morejo v mobilnem in vojnem času uporabiti za vojaške službe, za katere so sposobni, in za ta čas uživajo plačo svojega čina z vsemi ostalimi častniškimi pristojbinami.

Vsa ta določila o upokojitvi ne veljajo za častnike, kateri so po sedanjem zakonu upokojeni.

b) Vojaških činovnikov.

Ti zadobijo pravico, da se stavijo v stanje pokoja po dovršitvi 40 let ukazne službe ali 60 let starosti, poleg tega se morejo staviti v stanje pokoja oni, ki so v prilikah, navedenih pod 1. za upokojitev častnikov. Pri stavljanju v stanje pokoja se onim činovnikom, ki so došli iz vojske kot podčastniki in

so imeli pred tem 12 let nepretrgane in dobre vojaške službe, vračuna i te v ukazna leta po odbitku dveh let, katere so bili dolžni odslužiti, in če bi imeli tudi vojna leta, se jim vračuna vsako leto za dve, kakor častnikom. Pokojnina se jim odmerja po njihovi službi in plači, katero imajo, kadar se stavljajo v pokoj.

Kadar se ti činovniki stavijo v stanje pokoja, imajo za prvih deset let službe 40% svoje sistematične plače, a z vsakim daljnim službenim letom raste pokojnina za 2%, tako da oni, kateri dovrši 40 službenih let ali služi še več, dobiva celo sistematično plačo kot pokojnino. Ravnotako se določilo pod 6. tega člena nanaša tudi na te činovnike.

Nižji vojaški činovniki, kateri prebijejo deset let v I. razredu, dobivajo pokojnino neposredno višje stopnje, kadar se stavijo v pokoj.

V ukazna leta službe se računajo duhovnikom tudi ona, katera so prebili popreje kot učitelji ali duhovniki.

Vojaški činovniki, kateri niso dovršili deset let ukazne službe, se morejo v interesu državne službe odpustiti po § 76. zakona o činovnikih civilnega reda.

O ostavki.

Člen 23.

Kadar je častnik izpolnil vojaško dolžnost v obče, more podati ostavko na državno službo in tej se more z ukazom ugoditi. Tak častnik izgubi vse pravice združene s činom, a pridrži naslov čina, ki ga ima.

Ako nedostojno vedenje ni bilo povod ostavke, tedaj se more častnik v ostavki postaviti za rezervnega častnika istega čina, ako je še v letih, ki so podvržena obvezni službi v vojski. Pa tudi sicer se more v ostavki uporabiti v onem pozivu, kateri odgovarja njegovim letom in na položajih, ki odgovarjajo njegovemu činu.

Častniku se ne more uvaževati ostavka, kadar to zahtevajo višji službeni oziri in ob času priprave za mobilizacijo, ob mobilizaciji in ob času vojne. Kdor v teh slučajih zapusti službo, se smatra in kaznuje kot vojaški begunec.

Četrty oddelek.

O osiguranju podčastnikov.

Člen 24.

Aktivnim podčastnikom, kadar dovrše 12 let nepretrgane in dobre vojaške službe, se podelijo, ako zažele in se javijo za izstop, jedna sledečih služb:

1. Pri vojno-administrativni stroki za pisarje II. klase.
2. Pri poštni stroki za postiljone in poštarje.
3. Pri brzojavni stroki za telegrafiste in njihove pomočnike.
4. Pri železnici za sprevodnike, magacinerje, pa tudi za načelnike manjših postaj.
5. Pri finančni stroki za davkarje, pri carinarnah za carinarje in magacinerje.
6. Pri policijski stroki za pisarje itd.
7. Pri občinah in srezih za predpisane srezke in občinske pisarje, katere plačujejo občine in srezi.

Za vse te službe se jim daje prilika, dokler so še v vojski, da se predhodno pripravijo, in se v ta namen pridelijo dotičnim strokam, oblastvom in zavodom zaradi predhodne priprave od 3 do 6 mesecev, za kateri čas uživajo vse pristojbine, ki jim gredo kot podčastnikom.

Podčastniki, ki izpolnijo gornje pogoje, dobijo od vojnega ministra svedočbo, kadar zažele dobiti jedno od navedenih služb, in na podlagi te svedočbe so pristojni ministri dolžni, da jim v teku 6 mesecev dajo odgovarjajočo službo na praznih mestih.

Podčastnikom, kateri po dovršeni dvanajstletni nepretrgani in dobri vojaški službi dobijo ukazno civilno službo, se računa v ukazno službo tudi čas prebit v vojski po odbitku dveh let, kakor tudi vojna leta se jim računajo dvojno, ako jih imajo.

Te pridobljene pravice imajo tudi oni podčastniki, kateri so pred tem zakonom tako službo dobili in se še nahajajo v službi.

Podčastniki, kateri po dovršitvi štirinajstletne nepretrgane in dobre vojaške in podčastniške službe ne dobijo ka-

tero od navedenih služb, zadobijo pravico od tedaj na letno podporo za svojo osebo po sledečem razmerju:

Razmerje podpore podčastnikom:

po dovršitvi	za narednika	za podnarednika
	razmerje podpore v dinarjih	
14 let	537	322
16 „	602	365
18 „	629	406
20 „	662	450
22 „	680	491
24 „	717	533
26 „	750	576
28 „	780	618
30 „	810	660

Rodbina dobiva po smrti teh podčastnikov po svoji velikosti $\frac{1}{2}$ -- $\frac{2}{3}$ teh svot kot podporo. V rodbino podčastnika se računa zakonska žena in deca. Ta podpora traja po smislu člena 4. zakona o podpori vojnih invalidov.

Pravico do te podpore dobe naredniki, podnaredniki in njihove rodbine po zakonu o podpori vojnih invalidov iz invalidskega fonda.

Izgubi se ta podpora po odredbah členov 5. in 13. zakona o podpori vojnih invalidov.

Namesto te podpore morejo dobiti podčastniki, kateri dovrše 14 let dobre vojaške službe in ne dobijo katere izmed navedenih služb, ako to žele enkrat za vselej po 1200 dinarjev nagrade iz invalidskega fonda po odločitvi invalidskega sodišča.

Ta določila o podpori narednikov in podnarednikov veljajo tudi za značarje, ne pa za godbenike.

Člen 25.

Narednikom, podnarednikom in značarjem, izvzemši godbenike, se brez ozira na to ali so oženjeni ali ne, odbija

na korist podpornega zaklada za njihove rodbine vsakega meseca 3% od njihove plače, katero prejemajo.

Te odbite vsote se imajo oddati vsakega meseca blagajni invalidskega zaklada.

Ta vloga se ne vrne nikomur, niti onim, kateri po členu 24. zakona o ustroju vojske izstopijo ali bodo odpuščeni iz vojske.

Člen 26.

Podčastniki - invalidi dobivajo vzdrževanje po zakonu o podpori vojnih invalidov.

Peti oddelek.

O plači in drugih pristojbinah.

Člen 27.

Plača častnikov se deli na sistematično plačo, po kateri se določa pokojnina, in na dodatek, kateri se daje za konja in slugo. Plača podčastnikov se deli na sistematično plačo in po-višico, katera se daje na službene roke (po službeni dobi).

Vojaški administrativni činovniki in vojaško ukazno osebje v obče ima samo sistematično plačo.

Sistematična plača se daje:

a) za vojake v obče:

1. redov	18 dinarjev
2. kaplar	60 »
3. podnarednik	360 »
4. narednik	600 »
5. podporočnik	1.800 »
6. poročnik	2.200 »
7. kapetan II. kl.	2.600 »
8. kapetan I. kl.	3.150 »
9. major	4.500 »
10. podpolkovnik	5.500 »
11. polkovnik	7.200 »
12. general	10.104 »
13. vojvoda	15.000 »

b) za administrativno o s o b j e :

1. vojaški služabniki od	600—1200	dinarjev
2. pisarji II. kl.	1300	»
I. »	1650	»

3. nižji administrativni činovniki:

V. kl.	2000	dinarjev
IV. »	2500	»
III. »	3000	»
II. »	3500	»
I. »	4000	»

4. višji administrativni činovniki in to:

a) višji intendanti

IV. kl.	4500	dinarjev
III. »	5500	»
II. »	6500	»
I. »	7200	»

b) višji blagajniki

III. kl.	4500	dinarjev
II. »	5500	«
I. »	6500	»

c) za vojaške veterinarje in njihove pomočnike, vojaške apotekarje in kapelnike:

1. veterinarski pomočnik II. kl.	1400	dinarjev
2. veterinarski pomočnik I. kl.	1600	»
3. vojaški veterinar IV. kl., apotekar		
IV. kl. in kapelnik IV. kl.	1800	»
4. vojaški veterinar III. kl., apotekar		
III. kl. in kapelnik III. kl.	2200	»
5. vojaški veterinar II. kl., apotekar		
II. kl. in kapelnik II. kl.	2600	»
6. vojaški veterinar I. kl., apotekar		
I. kl. in kapelnik I. kl.	3150	»
7. višji kapelnik	4000	»
8. višji veterinar	4500	»

Podčastniki, kaplari in redovi nimajo pravice na plačo:

1. kadar so v begstvu; 2. kadar so na začasnem dopustu ali na odsotnosti; 3. kadar so obsojeni v sodni ali disciplinarni zapor. Oni podčastniki, kaplari in redovi pa, kateri se pustijo na odsotnost, da popravijo doma svoje zdravje ali da se lečijo v kopaljščih, imajo za ta čas plačo, denarne dodatke in hrano v denarju.

Častnikom, vojaškim administrativnim činovnikom, podčastnikom, kaplarom in redovom, ki so obtoženi zaradi povračila škode državi, se zadrži plača, dokler so v sodni preiskavi. Ako se oprostite, se jim vrne zadržana plača, ako pa se izpuste vsled nedostatka dokazov, tedaj se jim vrne samo polovica, a druga polovica pride v invalidski zaklad.

Častniki in vojaški administrativni činovniki dobivajo za čas, dokler so v sodni preiskavi brez plače, dnevno na naslov vzdrževanja:

- a) oni, ki imajo do 1301 din. plače po 1.50 din.
- b) oni, ki imajo od 1301 do 2501 din. plače po 2.— din.
- c) oni, ki imajo od 2501 do 4001 din. plače po 2.50 din.
- d) oni, ki imajo od 4001 in višje plače po 3.— din.

Člen 28.

Dodatki in povračila.

Vsak častnik brez razlike čina, vrste orožja in stroke, ima letno po 243 dinarjev za slugo in po 27.25 m^3 drv. Te dodatke imajo tudi vojaški duhovniki in kapelniki.

Oženjenim podčastnikom stalnega kadra, ki stanujejo izven vojašnice, more vojni minister dovoliti, da se jim izda letno po 6 m^3 drv v naturi ali pa v denarju in v vsoti, katero odredi vojni minister.

Častniki vseh vrst orožja in strok, kateri vrše službo na konju, imajo dodatek na vsakega poedinega lastnega konja, katerega stalno drže, po 252 dinarjev na leto v zmislu predpisov naredbe o furaži.

Razen teh stalnih dodatkov obstoje še povračila, katera se častnikom in v obče vojaškim činovnikom in služabnikom izdajajo o priliki selitve in službenega potovanja.

To povračilo sestoji iz dnevnic in iz povračila za priprego, a določa se po sledečem razmerju:

a) za častnike:

Po službenem činu	selitev	službeno potovanje		dnevnic pri selitvi ali potovanju
	za prenos stvari na 1 km	z vozom na 1 km	z železnico ali z brodom na 1 km	
dinarjev				
Podporočnik } .	0.80	0.50	0.12	6
Poročnik } .				
Kapetan I. in II. kl.	1.00	0.60	0.12	7
Major } .				
Podpolkovnik } .	1.10	0.75	0.15	8
Polkovnik	1.20	0.85	0.15	10
General	1.30	1.00	0.15	12
Vojni minister in vojvoda	2.00	1.50	0.20	15

Podčastnikom in vojakom določi dnevnic in ostale pristojbine pri selitvi vojni minister po pravilih o denarnem prekrbovanju.

Za časa taborjenja, ki traja dalje nego 3 dni in ako je taborišče oddaljeno več kakor 3 *km* od dotične vojašnice za stalno stanovanje, se plača samo tretjina dnevnic. Toliko se plača tudi tedaj, kadar se odredi bivanje v vojašnici, ki traja dalje nego 3 dni; častnikom, ki se uporabljajo pri stražah ali posadkah v trdnjavah ali so zaposleni pri zgradbi teh, se plača dve tretjini dnevnic.

Oni, kateri vrše v kakem kraju mapiranje, krokiranje in temu podobno, dobivajo samo dnevnic in to višji častniki 10 in nižji 8 dinarjev; za prihod v ta kraj in za povratek z istega dobijo dnevnic in prevozne stroške po kilometrih svojemu činu primerno.

O priliki službenega potovanja ali selitve morejo častniki svoje konje, katere drže po naredbi o furaži, prevažati brezplačno z naše železnico toda samo za pot, daljšo od 40 *km*.

Selitev, službena potovanja in dnevnic za častnike, podčastnike, kaplare in redove kakor tudi ostale vojaške admini-

strativne činovnike in služabnike, kadar po službenih poslih potujejo v inozemstvo, odreja ministrski svet po predlogu vojnega ministra.

Za običajna garnizijska četna vežbanja, dela in druge službe, katere trajajo do 48 ur, se nikomur ničesar ne plača, ako se ista vršijo v oddaljenosti 15 kilometrov, a preko tega se za ta čas plača taboriški dodatek. Za večje manevre, ki trajajo delj časa, se plača samo dnevnic.

V bolnicah se lečijo in negujejo bolni častniki, tudi rezervni, kadar so v službi, vojaški činovniki, podčastniki, kaplari in redovi.

Vsi navedeni razen podčastnikov, kaplarov in redovov plačajo za čas bolezni v bolnišnici jedno petino od cele sistematične plače za vzdrževanje.

V vojaških bolnicah imajo pravico do lečenja in negovanja, ako je prostora na razpolago, še orožniki, čuvaji javne varnosti itd., samo da plačajo ti za vzdrževanje in lečenje 0.50 dinarjev dnevno za ves čas, dokler so v bolnici.

Častniki, vojaški administrativni činovniki, vojaki in orožniki, kateri bi bili pri manevrih, pri zasledovanju hajdukov, pri požaru itd. v službi ranjeni ali bi oboleli vršeč tako službo, se smatrajo kot da so v vojni, in za vzdrževanje v bolnici ničesar ne plačajo. Častniki, tudi rezervni, kadar so v službi, vojaški administrativni činovniki, podčastniki, kaplari in redovi dobijo brezplačno zdravila, kadar se lečijo izven bolnic, a tedaj mora recepte izdati ali jih overiti vojaški zdravnik. Kjer bi ne bilo vojaškega zdravnika, jih overuje bolnikov starešina.

V živinskih bolnicah se brezplačno lečijo in negujejo bolni konji in državna živina in tudi konji, ki so last častnikov in vojaških administrativnih činovnikov, katere morajo imeti in držati zaradi službenih potreb. Ravnotako brezplačno se lečijo tudi konji rezervnih častnikov, konjenikov in dajalcev vozarske živine, kadar so na vojaških vežbanjih.

b) za vojaške administrativne činovnike:

Tek. št.	Po službenem činu	selitev	službeno potovanje		dnevnica pri selitvi ali potovanju
		za prenos stvari na 1 km	z vozom na 1 km	z železnico ali z brodom na 1 km	
		dinarjev			
1	Pisarji II. in I. kl.	0.70	0.40	0.11	6
2	Nižji vojno-administrativni činovniki IV. in V. kl.	0.80	0.50	0.12	6
3	Nižji vojno-administrativni činovniki III., II. in I. kl., učno in tehnič. osebje .	1.00	0.60	0.12	7
4	Višji vojno-administrativni činovniki in redni (civilni) profesorji vojne akademije . . .	1.10	0.75	0.15	8

Jednaka povračila prejemajo tudi veterinarji in kapelniki. Neukaznemu osebju odreja dnevnicu, selitev in ostale pristojbine vojni minister.

Člen 29.

Podčastnikom vseh vrst orožja in strok se daje letna povišica po ponovnih službenih rokih in to z ozirom na dejanski čin, ki ga imajo, po sledečem obrazcu:

Imenovanje	kaplarom	podna-rednikom	na-rednikom
	letno v dinarjih		
Na II. roku	42	130	150
„ III. „		150	170
„ IV. „		170	190
„ V. „		190	210

Obstoječe povišice narednikov in podnarednikov ostanejo v veljavi do novih povišic ali do premembe čina.

Šesti oddelek.

O strokah.

1. Generalštabna stroka.

Člen 30.

Generalštabna stroka postoji, da v miru s svojo širšo izobrazbo vpliva tako na napredovanje pojedinih vrst orožja in strok, kakor na njihovo soglasno delo v skupni uporabi, dalje da proučava in vrši vse one mirnodobne priprave, ki se nanašajo na kar boljše in pravilnejše delo vojske v vojni. V vojni je glavni organ komandanta za vodstvo vojske in zato so komandanti dolžni, da ga vsakokrat uporabljajo kot svetovalca.

Generalštabna stroka sestoji iz generalštabnih častnikov, počenši od čina kapetana II. kl. do polkovniškega čina. Dopolnjuje se s prevzemanjem najizobraženejših in fizično najsposobnejših častnikov vseh vrst orožja potem, ko so poprej izpolnili posebne pogoje, ki se zahtevajo za generalštabno stroko, kar se ima predpisati s kraljevo naredbo, s katero se regulirajo tudi daljne naredbe o tej stroki.

Načelnik najvišjega generalštabnega oblastva skrbi za neprestano spopolnjevanje generalštabnih častnikov in za njihovo primerno nameščenje.

2. Administrativna stroka.

Člen 31.

Naloga vojnoadministrativne stroke je, da preskrbuje vojsko v miru in vojni z vsemi potrebami za življenje.

Po nalogah, ki jih ima vršiti, se deli:

- a) Na intendantsko in
- b) blagajniško skupino.

Člen 32.

Intendantska skupina vrši vse intendantske posle pri četah, ustanovah in zavodih.

Blagajniška skupina oskrbuje in vrši vse posle o denarnem preskrbovanju vojske.

Člen 33.

Za odpravljanje poslov po teh posameznih skupinah obstoje za vsako skupino specialni višji in nižji činovniki in to:

a) V intendantski skupini obstoje višji in nižji intendanti. Višji intendanti se dele na štiri razrede, a nižji intendanti na pet razredov.

b) V blagajniški skupini obstoje višji in nižji blagajniki. Višji blagajniki se dele na tri razrede, nižji blagajniki se dele na pet razredov.

Razen teh obstoje za obe skupini pripravniki v službi pisarjev II. in I. razreda.

Vsi ti administrativni činovniki se uporabljajo:

a) V intendantski skupini za intendante, upravitelje skladišč, delavnic, za knjigovodje, magacinerje, pisarje itd.

b) V blagajniški skupini za blagajnike, podblagajnike, računovizpitače, knjigovodje in pisarje.

Člen 34.

Višji administrativni činovniki postavljajo se na službo s kraljevim ukazom na predlog vojnega ministra, a nižji s predpisom vojnega ministra.

Člen 35.

Poleg višjih in nižjih vojnoadministrativnih činovnikov pri posameznih skupinah obstoje, koder je to potrebno, še uslužbenci, katere postavlja in odpušča vojni minister z naredbo.

Ravnokotako postojajo delavci, čijih sprejemanje in odpuščanje se regulira s pravilom, katerega predpiše vojni minister.

Člen 36.

Činovniki za administrativno stroko se dobivajo:

a) S prevzemanjem častnikov vseh vrst orožja in strok, ki izjavijo to željo in na jednoletni praksi pokažejo, da imajo pogoje za dotično skupino in položje predpisani izpit za stroko, višji ali nižji po službenem mestu.

b) Iz dovršenih slušateljev vojnoadministrativne šole, ako je dovrše z zadovoljivim uspehom in položje izpit za stroko.

c) Iz onih podčastnikov, kateri se na dvoletnem službovanju pri kakih administrativnih skupinah kvalificirajo, da imajo

pogoje za dotično skupino, so odslužili čas, predpisan v členu 24. in položje predpisani izpit.

d) Iz dijakov, ki so dovršili kako fakulteto visoke šole, trgovsko akademijo ali jednako šolo v inozemstvu in na jednoletni praksi pokažejo, da imajo pogoje za to in položje predpisani izpit za prehod v administrativno stroko.

Člen 37.

Za olajšanje dopolnjevanja, odnosno vstopa v administrativno stroko se ustanovi posebna višja in nižja administrativna šola, katere ureditev se predpiše s kraljevo naredbo.

1. v nižjo administrativno šolo se sprejemajo:

a) Dijaki, ki so dovršili najmanj 4 razrede gimnazije ali realke ali trgovsko šolo.

b) Podčastniki, kateri so dovršili podčastniško šolo z vrlo dobrim uspehom ali najmanj 4 razrede gimnazije in odslužili v četi najmanj 6 let.

Jedni in drugi polagajo za vstop v to šolo sprejemni izpit, katerega predpiše vojni minister.

c) Pisarji II. in I. razreda, kateri so se pri delu kvalifikovali, da imajo pogoje za napredovanje v dotični skupini.

d) Z letno plačo do 3000 dinarjev se morejo med nižje administrativne činovnike prevzeti tudi oni, ki imajo fakultetsko izobrazbo, potem ko položje sprejemni izpit za vstop v administrativno šolo, jo dovršijo in pozneje položje tudi izpit za stroko.

2. V višjo administrativno šolo se sprejemajo:

a) Nižji administrativni činovniki, ki so kvalifikovani, da imajo pogoje za višjo administrativno izobrazbo in kateri so položili zrelostni izpit.

b) Nižji častniki vseh vrst orožja in strok, ki so dovršili nižjo šolo vojne akademije in izjavijo željo za to.

Jedni in drugi polagajo za vstop v to šolo sprejemni izpit, katerega predpiše vojni minister.

Člen 38.

Napredovanje administrativnih činovnikov, razen onih pisarjev II. in I. razreda, ki služijo po potrebi, se vrši takole:

1. Za nižjega vojnoadministrativnega činovnika, odnosno administrativnega činovnika V. razreda z letno plačo 2000 di-

narjev more napredovati oni, ki položi izpit za stroko in ima priporočljivo oceno.

2. Daljne napredovanje činovnikov v službe z letno plačo od 2000 do 4000 dinarjev zaključno se izvrši po preteku 3 let v vsakem predidočem razredu. Predpogoj za napredovanje je dobra sposobnost, dobro vedenje in marljivost v izvrševanju službe in da ima priporočljive vse ocene.

3. Za višjega administrativnega činovnika more napredovati oni nižji administrativni činovnik, ki položi predpisani izpit, je pri tem dobre sposobnosti, dobrega vedenja in marljiv v izvrševanju službe. Poleg tega je pogoj, da je odslužil 4 leta v neposrednem nižjem razredu in da ima vse ocene priporočljive.

Dalnje napredovanje višjih vojnoadministrativnih činovnikov se more izvršiti potem, ko so v vsakem predidočem razredu odslužili 4 leta.

Napredovanje do 7200 dinarjev velja za one, ki izpolnijo te nove zakonite pogoje.

Člen 39.

Oni, ki so dovršili nižjo administrativno šolo, polagajo ravnotako predpisani izpit za stroko po zmislu člena 37., kakor polagajo izpit za višjega administrativnega činovnika po navedenem členu 37. tudi oni, ki so dovršili višjo administrativno šolo ali jednak zavod v inozemstvu, kar se mora dokazati s polnoveljavno svedočbo.

Člen 40.

Upravitelj kartografske delavnice more biti višji ali nižji administrativni činovnik in napreduje brez polaganja izpita za višjega administrativnega činovnika do letne plače 5000 dinarjev zaključno in to v rokih navedenih v členu 38. tega zakona in z ozirom na boljšo izobrazbo, sposobnost in marljivost v izvrševanju službe in priporočljivo oceno.

Upravitelj tiskarske delavnice more biti samo nižji administrativni činovnik, ki napreduje brez polaganja izpita po razredih, kateri se dele v tri in od katerih ima letne plače v dinarjih: III. kl. 2500 dinarjev, II kl. 3000 dinarjev in I. kl. 3500 dinarjev in to z ozirom na boljšo izobrazbo, sposobnost in marljivost v izvrševanju službe.

Člen 41.

Nikdo ne more biti nastavljen za administrativnega činovnika, kdor ni odslužil pripadajočega mu roka v kadru.

Člen 42.

Vsi administrativni činovniki nosijo predpisano uniformo in so podvrženi določilom zakona o ustroju vojske, vojnokazenskega zakona, naredbe o vojni disciplini, kakor aktivni častniki, podčastniki in redovi, izvzemši špecialnih zakonov, ki se uporabljajo osebno na nje.

3. O sodni stroki.

Člen 43.

Za izvrševanje sodnih poslov v vojski postoji sodna stroka, katero sestavljajo sodni častniki.

Na čelu sodne stroke stoji jeden sodni polkovnik ali podpolkovnik kot načelnik stroke in sodnega oddelka vojnega ministra.

Člen 44.

Sodni častniki morejo napredovati do zaključno polkovniškega čina.

Za sodne častnike morejo biti nastavljeni oni državljani kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, kateri so poleg ostalih pogojev za sprejem v državno službo z vrlo dobrim uspehom dovršili pravno fakulteto našo ali v inozemstvu, ki je naši jednaka.

Nikdo ne more biti sprejet za sodnega častnika v višjem činu nego kot poročnik. Za sodnega častnika more biti sprejet samo oni, ki je prebil najmanj eno leto v sodni (ali politični) službi ali kot javni pravni zastopnik.

Kdor iz kakršnegakoli vzroka ni odslužil svojega roka v vojski, ne more biti sprejet za sodnega častnika.

Aktivni častniki vseh vrst orožja in strok, kateri so dovršili pravno vojno šolo v inozemstvu, morejo biti sprejeti z jednim činom višje.

4. Sanitetna stroka.

Člen 45.

Sanitetna stroka se deli na tri skupine.

a) Vojaško zdravniško.

h) Veterinarsko.

c) Apotekarsko skupino.

Na čelu celokupne sanitetne stroke stoji višji sanitetni častnik kot inšpektor stroke. On je istočasno tudi načelnik sanitetnega oddelka vojnega ministrstva.

a) Zdravniška skupina.

Člen 46.

Zdravniška skupina sestoji iz sanitetnih častnikov, sanitetnih pomočnikov in bolničarjev.

Sanitetni častniki gredo po redu do zaključno polkovniškega čina in imajo plačo in vse pristojbine kakor ostali častniki.

Člen 47.

Sanitetni častniki morejo biti samo oni, kateri so doktorji celokupnega zdravilstva in kateri imajo po civilnem zdravstvenem zakonu pravico prakse v kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Sanitetni častniki začenjajo službo v vojski s činom poročnika.

Sedaj obstoječi zdravniški pomočniki v činu poročnika obdrže čin, v katerem so, dokler ne spremenijo položaja.

Člen 48.

Sanitetni pomočniki morejo postati samo oni, ki so dovršili našo vojno sanitetno šolo z vrlo dobrim uspehom in ki so odslužili v vojski kot bolničarski naredniki najmanj štiri leta.

Služba sanitetnega pomočnika je ukazna.

Sanitetni pomočniki se dele na dva razreda. Prvi razred ima letno plačo 1800, drugi 1560 dinarjev. Poleg plače imajo po 15 m³ drv na leto. Sanitetni pomočnik II. razr. more dobiti prvega, ako je v II. odslužil najmanj 5 let in ako ima od predpostavljenih dobre in priporočljive ocene.

Uniformo jim predpisuje vojni minister.

Člen 49.

Bolničarski podčastniki imajo plačo, pristojbine in povišice na službene roke kakor oni ostalih vrst orožja.

Člen 50.

Kakšni sanitetni zavodi in ustanove naj obstoje, se odredi s kraljevo naredbo.

Člen 51.

Vojna sanitetna šola se ustanovi v to svrhu, da se v njej strokovno izobrazijo sanitetni pomočniki.

Po potrebi se ta šola zatvori.

Gojenci te šole se prestavijo po dovržitvi kurza v kader bolničarske čete in so dolžni služiti v vojski 6 let. Podrobnejša določila o tej šoli se izdajo s kraljevo naredbo.

b) Veterinarska skupina.

Člen 52.

V veterinarsko skupino se prištevajo: veterinarji in veterinarski pomočniki, kovači in bolničarji za živino.

Veterinar more biti samo oni, ki je dovršil kako višjo veterinarsko šolo v inozemstvu, priznano z našim civilnim sanitetnim zakonom.

Veterinarji se dele na višje in nižje. Višjih veterinarjev je samo jeden razred, kateri odgovarja činu majorja.

Nižjih veterinarjev je 4 razrede:

I. razr.	odgovarja	činu	kapetana	I. klase
II.	»	»	»	II. »
III.	»	»	»	poročnika
IV.	»	»	»	podporočnika

Primerno tej podelitvi imajo veterinarji tudi plače z vsemi dodatki kakor častniki.

Za napredovanje veterinarjev v višje razrede veljajo odredbe člena 17. tega zakona.

Člen 53.

Veterinarski pomočnik more postati samo oni, ki je z dobrim uspehom dovršil našo veterinarsko šolo ali našemu sličem zavod v inozemstvu.

Veterinarskih pomočnikov sta dva razreda, I. in II. Prvi razred ima 1600, drugi 1400 dinarjev letne plače. Razen plače imajo veterinarski pomočniki po 15 m³ drv na leto. Pogoji za napredovanje v I. razred je, da je v II. razredu odslužil 5 let in da ima dobre ocene.

Člen 54.

Veterinarji in veterinarski pomočniki imajo činovniški značaj. Postavlja jih kralj z ukazom na predlog vojnega ministra.

Člen 55.

Kovači imajo podčastniške čine in so po poklicu pomočniki in mlajši in starejši mojstri. Njihove dolžnosti, pravice in pristojbine se določijo s kraljevo naredbo.

Člen 56.

Kakšne zavode in ustanove naj ima veterinarska skupina, se določi s kraljevo naredbo.

Člen 57.

Veterinarska šola služi za strokovno izobraženje veterinarskih pomočnikov.

Gojenci, ki dovrše to šolo, se prevzamejo k četi, v kateri morajo odslužiti najmanj 6 let, v katerem času pridobe tudi pravico na službo veterinarskega pomočnika II. razreda.

Podrobnejša uredba te šole se predpiše s kraljevo naredbo.

Člen 58.

Podkovska šola služi za strokovno izobraženje kovačev.

V to šolo pridejo obvezniki kadra polnega roka, potem ko so dovršili rekrutno šolo. V to šolo se sprejmejo samo oni obvezniki, ki so v civilnem stanju izvrševali kot pomočniki podkovsko in kovaško obrt, katerim torej kovanje železa ni novost, pa tudi oni, ki žele ostati v vojski.

Bližja določila o tej šoli se predpišejo s kraljevo naredbo.

Člen 59.

Število gojencev v sanitetni, veterinarski in podkovski šoli se določa z budžetom.

Vse te šole se odpirajo in zatvarjajo po potrebi.

c) Apotekarska skupina.

Člen 60.

Vojaški apotekarji so uslužbenci činovniškega značaja. Postavlja jih kralj z ukazom na predlog vojnega ministra.

Vojaški apotekarji so višji in nižji. Višjih apotekarjev je jeden razred, ki odgovarja činu majorja.

Nižjih apotekarjev je IV. razrede:

I. razr.	odgovarja	činu	kapetana	I. klase
II.	»	»	»	II. »
III.	»	»	»	poročnika
IV.	»	»	»	podporočnika

Nižji vojaški apotekar more postati samo oni, ki ima diplomu magistra farmacije z onih šol, katere priznava naš civilni zdravstveni zakon, a višji poleg magistrske diplome mora biti tudi doktor kemije in položiti predpisani izpit.

Vojaški apotekarji začenjajo službo s činom apotekarja IV. razreda, a glede napredovanja veljajo zanje vsa določila člena 17. tega zakona.

Poslednji odstavek člena 22. glede pokojnine velja tudi za nižje vojaške apotekarje.

Člen 61.

1. Po potrebi se morejo za vojaške zdravnike sprejeti proti pogodbi tudi inozemski državljani, ki imajo pogoje člena 47. Oni pa nimajo činov temveč se delijo v tri razrede, ki odgovarjajo činom poročnika, kapetana II. kl. in kapetana I. kl. in nosijo uniformo sanitetnega častnika dotičnega čina.

Primerno tej porazdelitvi prejemajo plačo z vsemi ostalimi častniškimi pristojbinami. Tudi oni začenjajo službeno karijero v vojski s službo pogodbenega vojaškega zdravnika III. razreda.

Pogodbeni vojaški zdravniki ne morejo samostojno upravljati nikakih sanitetnih zavodov razen v slučaju nujne potrebe.

2. Za vojaške veterinarje se morejo sprejeti v službo tudi inozemski državljani proti pogodbi, ako imajo po zakonu predpisane pogoje.

Oni začenjajo službeno karijero v vojski s službo pogodbenega veterinarja IV. razreda.

3. Po potrebi se morejo inozemski državljani sprejeti proti pogodbi tudi za vojaške apotekarje. I oni začenjajo službeno karijero s službo pogodbenega vojaškega apotekarja IV. razreda.

5. Tehnična stroka.

Člen 62.

Vojaškotehnična stroka sestoji iz:

1. artilerijsko-tehnične stroke in
2. inženjersko-tehnične stroke.

1. Artilerijsko-tehnična stroka.

Zavodi, pripadajoči artilerijsko-tehnični stroki, se dele na dve samostalni posebni upravi. Jedna se zove: uprava vojaško-tehničnih zavodov, a druga: uprava smodnika in obstoje dokler traja potreba.

2. Inženjersko-tehnična stroka.

Zavodi, pripadajoči tej stroki so: inženjerski arzenal, zlagališče bojne inženjerske opreme, četna in druga zlagališča po določenih naredbe o formaciji vojske.

Člen 63.

Vojaško-tehnična stroka ima svoje vojaško-tehnične činovnike kakor vojaško-administrativna, istega položaja in z istimi plačami.

Razen tega mora imeti ta stroka tehnične diurniste, inženjere, mehanike, kemike in risarje, katerih plača se določa z budžetom. Poleg tega osebja ima artilerijsko-tehnična in inženjersko-tehnična stroka tudi vojno-tehnične častnike s čini od poročnika do zaključno polkovnika.

Vojno-tehnični činovniki se uporabljajo kot upravitelji delavnic, knjigovodje itd.

6. Duhovniška stroka.

Člen 64.

Za izvrševanje veroizpovednih obredov v vojski **postoje** honorarni duhovniki.

O p o m b a: O organizaciji vojaških duhovnikov je izšla posebna naredba na podlagi sklepa ministrskega sveta v Uradnem listu št. 27 iz 1. 1920.

7. Prometna stroka.

Člen 65.

Uredba pojedinih skupin te stroke kot železniške, telegrafske, telefonske, poštne, zrakoplovne itd. se določa s kraljevo naredbo.

Sedmi oddelek.

O vojaških godbah.

Člen 66.

Vojski pripadajo tudi vojaške godbe.

Število vojaških godb in godbenikov se določa s formacijo vojske in ustanavlja z budžetom.

Godbeniki morejo biti aktivno službujoči in proti pogdbi, pod običajnimi pogoji za inozemce.

Godbeniki imajo čine kakor značarji.

Vsi aktivno služučí godbeniki polože prisego na vojaško službo po dovršitvi 18. leta starosti.

Napredovanje v višje razrede se dovoli samo izvežbanim in marljivim godbenikom, vzešši v ozir vedenje, delo in uspeh, dosežen v godbeni izvežbanosti, in to potem, ko je dotičnik odslužil v enem razredu najmanj 18 mesecev.

Godbenikom, ki se odlikujejo z izvanrednim talentom in izvežbanostjo, se more dati razred i preje predno poteče določeni rok na predlog dotičnega kapelnika in po oceni posebne komisije treh strokovnjakov. Podčastniški čini se podeljujejo po vedenju in po letih službe kakor tudi ostalim podčastnikom kadra.

Godbeniki, maljši od 18 let, ne morejo dobiti čina.

Godbeniških razredov je 12, in sicer: 3 za veščake in 9 za navadne godbenike in plačo imajo po tem-le razmerju:

R a z r e d i		Dinarjev na leto
Veščaki	I	1200
	II	1080
	III	960
Navadni godbeniki	I	864
	II	756
	III	648
	IV	540
	V	432
	VI	324
	VII	216
	VIII	108
	IX	84

Godbeniki nimajo dodatka na službene roke in pri izstopu nimajo pravice do nagrade kot ostali podčastniki.

Vsaka vojaška godba ima po jednega kapelnika.

Kapelnik vojaške godbe ima činovniški značaj in se postavlja s kraljevim ukazom na predlog vojnega ministra. On more biti tudi nastavljen proti pogodbi pod običajnimi pogoji za inozemce.

Na čelu vojaških godb postoji v vojnem ministrstvu jeden višji kapelnik kot referent godbene stroke.

Ostali kapelniki se delijo na štiri razrede, ki odgovarjajo činom nižjih častnikov in imajo letne sistematične plače, odgovarjajoče dotičnim činom. Kapelniki morejo biti samo oni, ki so dovršili z dobrim uspehom konservatorij (in to odsek: strokovna teorija godbe), ali kateri so se tekom službe kot godbeni učitelji izkazali z delom in sposobnostjo.

Za napredovanja v razrede veljajo i za kapelnike isti pogoji kakor za častnike v členu 17., razen izpita.

Člen 67.

Za poučevanje godbe obstoje godbene šole pri vsaki godbi.

V te šole se morejo sprejemati mladeniči od dovršenega 14. pa do dovršenega 18. leta; dobro razviti in zdravi mladeniči se morejo sprejeti tudi pred dovršenim 14. letom. Obvezani so, da služijo po sprejemu v godbeniški zbor še 6 let.

V leta vojaške službe se računa tem podčastnikom čas od dne sprejema v godbeniški zbor.

Za gojence v te šole se sprejemajo državljani kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, rojeni ali ki so državljanstvo pridobili in podaniki naše države.

Gojenci teh šol se smatrajo kot vojaki kadra in uživajo plačo kakor ostali vojaki, a položijo prisego po dovrstitvi 18. leta.

Osmi oddelek.

O obrtnikih (profesijonistih) v vojski.

Člen 68.

Poedine vrste orožja in stroke imajo v svojih četah, zavodih in ustanovah tudi profesijoniste raznih obrti po določilih naredbe o formaciji vojske in drugih posebnih predpisov.

Za izučenje posameznih obrti se otvorijo profesijonistovske šole, v katere se sprejemajo mladeniči od 14. do 20. leta starosti z obvezo, da po dovrstitvi šole ostanejo v službi pri vojski ali pri vojnih zavodih itd. trikrat toliko časa, kolikor so bili v šoli, a v ta čas se jim vračuna obvezni rok vojne službe. Te šole se odvarjajo in zatvarjajo po potrebi.

Ureditev in trajanje teh šol predpiše vojni minister.

DRUGI DEL.

Prvi oddelek.

O vpisu v rezervo prvega poziva in o vpisu obveznikov drugega in tretjega poziva narodne vojske.

Člen 69.

Od vpisa v rezervo prvega poziva narodne vojske in od vpisa v drugi in tretji poziv narodne vojske so popolnoma oproščeni samo oni menihi in duhovniki, kateri niso vzeti za duhovniške dolžnosti pri četah, štabih in ustanovah.

Vsi ostali sposobni obvezniki se vpisujejo primerno svojim letom in sposobnostim v rezervo in dotične pozive.

Kdo izmed uradnikov in upraviteljev javnih služb in kdaj se vsled državne potrebe ali obče službe oprosti od pozivanja na vežbo dotičnega poziva narodne vojske, to določa z naredbo vojni minister po predlogu pristojnih ministrov.

Pojedine oprostitev od vežbanja vsled privatnih potreb se dovoljujejo s kraljevo naredbo.

Na nebojna mesta v narodni vojski, za katera je potrebna posebna strokovna izobrazba, se morejo postavljati činovniki, penzionirani činovniki civilnega značaja ali oni, ki

uživajo od države kako vzdrževanje, tudi če so že prešli leta starosti za dotični poziv, samo ako so po svojem strokovnem znanju za to mesto sposobni.

Člen 70.

Kdor se na kakršenkoli način odteguje obvezi služiti v vojski in se vsled tega ne vpiše v rezervo ali narodno vojsko primerno letom starosti, se kaznuje od vojaškega sodišča z denarjem od 500 do 1000 dinarjev ali z zaporom od 3 do 6 mesecev; sodeleženci pa, ako so uradni organi, se kaznujejo po določilu člena 12.

Drugi oddelek.

Oborožitev, obleka in oprema obveznikov narodne vojske.

Člen 71.

1. Orožje, orožno opremo in municijo nabavlja država za vse pozive, a ostalo vojno opremo le za prvi poziv narodne vojske; za ostalo narodno vojsko se nabavlja ta oprema na stroške obveznikov.

Kdor poškoduje orožje, dele orožja, orožno opremo in municijo, je dolžan nadomestiti škodo; siromašni obvezniki se kaznujejo najstrožje.

2. Obleka za rezerviste prvega poziva narodne vojske pada praviloma v breme države; a obleka iz domače tkanine za obveznike ostalih pozivov pade v njihovo breme, razen siromašnih, kateri plačajo izpod 5 dinarjev neposrednega davka brez osebnega davka, katerim jo nabavljajo občine.

Tretji oddelek.

Oskrbovanje narodne vojske z živino, vozili in opremo.

Člen 72.

Vojska se oskrbuje s potrebno živino (konji, volovi itd.) z vozili in z opremo na dva načina:

a) S popisom v narodu vse živine in vozov, sposobnih za vojno službo in

b) s sredstvom stalne doklade od 5% neposrednega letnega davka, katere pobiranje odrede vojaška oblastva po občinah, ki so dolžne denar predajati neposredno polkovnim okrožnim komandam pri pobiranju davka.

Na ta način je obveza vseh državljanov in imetij v deželi dvojna: dajanje živine in vozil v naravi in plačevanje doklade.

Opomba: Po naredbi vojnega ministra F. Dj. O. broj 70.969 od 25. avgusta 1919 se določila o 5%ni dokladi ne uporabljajo v pokrajinah, ki so bili preje pod Avstro-Ogrsko.

I. Služba in dajanje živine in vozov v naravi.

A. Za konjico in ostale, ki vrše službo kot jezdecina konjih.

1. Konjeniki in vsi ostali, ki vrše službo na konjih kot obvezniki pehotnih bataljonov na konjih, starešine vozov in pehotnih čet in druge administrativne osebe se vpisujejo in rekrutujejo predvsem izmed onih, ki imajo in morejo imeti ob vsakem času predpisane konje s pravilno in popolno jahaško in konjsko opremo. Kdor izmed imovitih konjenikov ne nabavi konja in opreme v 3 mesecih od dneva vpisa, temu vse to nabavi država, a on mora naknadno odplačati.

2. Konjenikom, rekrutovanim iz zadrug, katere se ob tem času od vojaške in občinske oblasti spoznajo, da morejo držati in dajati svojemu konjeniku predpisanega konja z opremo, so zadruga dolžne držati in dati konja za celo dobo njegove službe v rezervi prvega poziva in v drugem pozivu narodne vojske.. Ako bi se zadruga hotela deliti pred potekom tega roka v rezervi in drugega poziva narodne vojske in bi rezervist vsled delitve ostal tako siromašnega stanja, da bi ne mogel držati konja, je zadruga dolžna, da pred delitvijo položi vrednost konja z opremo za »remontski fond«, iz katerega se bo pozneje nabavljal konj po točki 4, pod A.

3. Ako se kakemu rezervistu ali obvezniku-konjeniku ali njegovi zadrugi iz kakršnega drugega vzroka stanje tako poslabša, da ni več v stanju imeti in držati predpisanega konja z opremo, tedaj se dotičnik ali premesti iz konjice v drugo vrsto orožja in stroko, ali pa se zanj kot siromaka nabavi konj z opremo po točki 4.

4. V kolikor se pri vpisu in rekrutovanju samem ne more popolniti potrebni broj po točkah 1. in 2., bodisi ker takih imovitih ljudi ni, bodisi zbog tega, ker se za to službo zahteva izvestna inteligenca in strokovna sposobnost, tedaj se za to službo vpišejo tudi siromašnejši mladeniči in potrebni konji z opremo se nabavijo s popisom v narodu, kjer se dobijo pri prebivalstvu, ki imajo konje in niso obvezani služiti ali jim ni odkazana služba v vojski na konju, v katerem slučaju se ti dajalci konj oproste od doklade po idočih odredbah pod II. »plačanje doklade« itd.

B. Za artilerijo.

1. Konji za popolnitev artilerijske zaprege kakor tudi jezdni konji za isto se popisujejo v narodu, kjer se dobijo pri prebivalstvu in se z lastniki istih postopa v vsem po prednji točki 4. pod A.

2. Potrebno zaprežno in tovorno opremo za to nabavlja država iz remontskega fonda in to se hrani in drži pripravljeno v dotičnih skladiščih.

3. Končno se za popolnitev in osiguranje vojske z močno in boljšo raso konj kakor tudi za razploditev iste v deželi kupujejo konji v inozemstvu in se dajejo četam na vporabo in negovanje ali se obrazujejo posebni vojaški konjski oddelki ali žrebčarne itd. in se iz njih popolnjuje artilerija in konjica prvega poziva narodne vojske.

Uredba teh oddelkov ali zavodov se predpisuje s kraljevo naredbo.

C. Za tren (komoro).

1. Ves potrebni tren za vojsko vseh pozivov dajejo one osebe in imetja v deželi, katera imajo odgovarjajočo živino in vozove v posesti, brez ozira ali so podvrženi službi v vojski v kakem pozivu ali poslednji obrambi ali ne.

2. Vse one osebe, ki po prednji točki dajo tren v naravi in pri tem podležejo službi v vojski, toda niso služile v kadru ali so manj sposobne ali so služile skrajšani rok, se vpisujejo in razporedijo po trenskih oddelkih poziva, v katerem služijo.

3. Tren se odvzame od vseh oseb po prednji točki 1. brez ozira, kateremu pozivu pripada lastnik in se z najboljšim

najprej popolni prvi poziv, potem se popolnjuje drugi in naposled se popolnjuje tretji poziv. Dotični vozniki (vodniki) se oprostitjo poleg pravice do oprostitev od doklade tudi vsake osebne službe v vojski v mirnem času in mesto sebe morejo z živino poslati svojega sorodnika, slugo ali kakega drugega zanesljivega človeka, ki bi bil sposoben za to službo.

To ne velja za slučaj mobilizacije in vojne. Tedaj so vsi vpisani obvezniki dolžni, da služijo osebno.

4. Za vse druge osebe, ki ne služijo, niti so vpisane s svojim trenom bodisi vsled tega, ker po svojem poklicu in posebni sposobnosti zavzemajo kak drugačen položaj v vojski ali so začasno vsled svojega rednega civilnega poklica oproščene od službe v vojski, ali so prešle leta, obvezna za osebno službovanje itd., se za voznike z njihovim trenom določijo druge osebe predvsem od njihove rodbine, a vselej in v vsakem slučaju iz istega stanovanjskega kraja.

5. Ostali lastniki živine in vozil sposobnih za vojsko, ki po letih ali iz kakega drugega vzroka niso podvrženi službovanju v vojski ali kot čezštevili niso vzeti v vojsko, se vpisujejo in vodijo posebej v posebnih skupnih spiskih in to služijo kot rezerva za popolnitev odpadkov in nedostatkov po določilu točke 5 pod III.

II. Plačanje doklade, oprostitev od doklade, vporaba in poslovanje ž njo.

A. Za poplačilo in nabavo potrebnih in nedostajajočih konj za artilerijsko zaprego, jezdnih konj, z opremo, voz in razne oprave za tren, za vdrževanje tega materijala kakor tudi za popolnitev nedostajajočega trena za vojsko se ustanavlja doklada po 5% (po členu 72. pod b) od letnega neposrednega davka, ki se pošilja neposredno blagajni »remontnega fonda« po nižje obrazloženih določilih.

B. Od plačevanja te doklade so oproščeni:

a) popolnoma:

1. Aktivni častniki, vojaški veterinarji, apotekarji in godbeni kapelniki in vsi vojno-administrativni činovniki in uslužbenci, kateri dejansko služijo pri vojski in pri vojaških oblastvih.

2. Rezervni častniki jahajočih čet in od ostalih oni, ki po svoji dodelitvi v vojski vršijo službo na konjih, ako ti rezervni častniki imajo in drže ob vsakem času konje pripravljene in opremljene s predpisano opremo.

3. Konjeniki vseh pozivov narodne vojske, kateri imajo in drže ob vsakem času potrebne konje z opremo.

b, deloma in sorazmerno živini in trenu, katerega dajo v naravi:

1. Vsi obvezniki, ki vrše službo na konjih kot obvezniki pehotnih bataljonov na konjih, starešine vozov in pehotnih čet in druge administrativne osebe, ki imajo predpisane konje z opremo in jih drže ob vsakem času.

Sem spadajo tudi druge osebe in imetja, ki dajo konje za siromašne konjenike-obveznike narodne vojske in ravnotako tudi one, ki to dajo za ostale siromašne obveznike po točki 4. pod A.

2. Osebe in imetja, ki po točki 1. pod B., pododdelka pod I., dajo konje za artilerijo in imajo in drže te ob vsakem času pripravljene.

3. Osebe in imetja, ki po točkah 2., 3. in 4. pod C istega pododdelka, dajo tren za vojsko in ga drže ob vsakem času pripravljenega za vojaško vporabo.

4. Osebe in imetja, katera so po dosedanem zakonu (točka 9.) svojo dajatev v kakršnikoli živini in trenu plačala v denarju. Ta oprostitev velja zanje za 8 let od dne, katerega so plačali, a potem pridejo zopet v obveznost plačevanja.

5. Osebe in imetja, katera se brez ozira na osebno službo v vojski bavijo z razploditvijo močnejše rase konj pri nas in v svojih predpisanih hlevih in posestvih imajo in drže za to potrebne kobile z žrebeti.

Priložena tabela kaže, za koliko ima kdo izmed vseh onih, imenovanih pod B., pododdelka II., v primeri z vpisano živino in trenom v naravi in od katere svote letnega neposrednega davka počenši plačevati zmanjšano doklado.

Kadar je vsota letnega neposrednega davka večja kakor odgovarjajoča v tabeli, tedaj se plača od ostanka doklada, in kadar je celokupni neposredni davek manjši ali jednak odgovarjajoči številki v tabeli, tedaj se dotičnik popolnoma oprosti.

Tabela, po kateri se ima vršiti delno oproščanje od 5%ne doklade v primeri z živino in trenom, ki ga pojedine osebe in imetja dajo v naravi, je sledeča:

Tek. števil.	Koliko	Kaj mu je predpisano	V selih in v mestih		V okrožnih mestih in v Beogradu		Osebe, ki nimajo nepremičnega imetja
			samec	zadruga	samec	zadruga	
			oprosti se na dinarje letnega neposrednega davka				
1	1	Tovorni konj z opremo .	20	80	40	150	100
2	1	Par volov z jarmom . . .	20	80	40	150	100
3	1	Dvokolni voz za vodo z enim konjem in opremo	30	100	50	200	120
4	1	Volovski voz z opremo .	40	120	60	220	150
5	1	Velikl voz za vodo za vole z opremo	45	130	80	240	180
6	1	Jezdni konj za starešine vozov itd. z opremo	60	200	100	250	200
7	1	Jezdni konj za konjenika narodne vojske z opremo	80	240	120	280	300
8	1	Tovorni konj za gorsko artilerijo brez opreme.	0	200	100	250	200
9	1	Vprežni konj za poljsko artilerijo brez opreme.	120	300	150	350	400
10	1	Par konj za konjski tren z opremo	100	250	150	350	400
11	1	Par konj za težje špeci- cijelne vozove z opremo	180	390	200	450	600
12	1	Konjski tren z opremo .	150	350	240	500	800
13	1	Kobila z žrebetom za poljsko artilerijo ali dve kobili z žrebeti za konjico ali gorsko artilerijo ali 2 kobili z žrebeti za mešano od teh treh vrst	100	300	250	600	1000

Komur se odvzame ali od kogar se prejme večje število ali več vrst živine in trena, temu se za to oprostitev računa vsaka dajatev posebej in oprosti se skupna vsota, ki se izkaže po tej tabeli.

Pod zadrugo se računa tukaj v obče rodbina od najmanj 2 članov moških polnoletnih zadrugarjev. A pod te rubrike »zadruga« se sprejme in stavlja vedno tudi imetek vdov ali starcev nad 60 let, kateri nimajo v zadrugi niti jednega polnoletnega moškega zadrugarja, da se tudi oni okoristijo s te pravico zadruge.

6. Vse davčne in občinske oblasti, katere pobirajo davke, so dolžne v svojih knjigah voditi o tej dokladi točen račun po navodilih in naredbah polkovnih okrožnih komand. Nabrane vsote se imajo uradno pošiljati vsake 3 mesece blagajni »remontskega fonda«.

C. Remontski fond.

1. Za čuvanje in upravljanje tega novca, ki se ima nabirati od te doklade pod A. in B. pod II., se ustanovi pri vojnem ministrstvu »Remontski fond« s svojo posebno upravo, ki se nazivlje »Uprava remontskega fonda«. Ta upravlja in je odgovorna za imovino tega fonda kakor tudi za to, da se ta imovina troši samo v svrhu, namenjeno s tem zakonom.

Upravo tega fonda sestavljajo: jeden najstarejši general v Beogradu, bodisi aktivni, rezervni ali penzionirani, kot predsednik, in kot člani: jeden član državnega sveta, guverner ali član upravnega odbora Narodne banke, predsednik glavne kontrole, jeden polkovnik iz Beograda in kot poslovodja načelnik sodnega oddelka vojnega ministrstva.

Po svojem službenem položaju pridejo vanj: predsednik glavne kontrole, guverner ali član upravnega odbora Narodne banke in načelnik sodnega oddelka; ostali ostanejo člani do tlej, dokler ne izpremenijo službenega položaja.

Vsi ti se nastavljajo stalno z ukazom na predlog vojnega ministra, a pozneje se jih menja in zamenja, v kolikor kdo od njih premeni svoj službeni položaj.

Izvršujoči organ in glavni referent tega fonda je vedno pristojni organ vojnega ministrstva, kateri po zakonu o ustroju tega ministrstva upravlja te posle.

Dolžnost uprave, poslovodje in izvršujočega organa te uprave, kakor tudi bližja določila o tem fondu se predpišejo s kraljevo naredbo.

2. V remontski fond pride tudi ves doslej v to svrho nabrani denar, ki se nahaja v blagajni vojnega ministrstva.

3. Denar tega fonda se ima trošiti izključno za nabavo nedostajajočih konj, predpisanih vozov, v obče trenja in potrebne tovarne in jahaške opreme za vojsko in za vzdržavanje tega trenja in opreme.

4. Gotovina tega fonda se more vsa ali deloma plodonosno naložiti pri upravi fondov in pri drugih denarnih zavodih. To se vrši vedno na predlog te uprave in po odobrenju in rešenju vojnega ministra.

5. Predsednik in vsi člani te uprave so moralno in materialno odgovorni, da se denar tega fonda troši in uporablja jedino in izključno po gorenjih določenih točke 3. in 4. Za vsak protiven slučaj so oni odgovorni solidarno za povračilo škode.

III. Popis in vpis živine in trenja in vršitev pregleda.

1. Da bi se po dosedanjih določilih tega člena vsa živina in trenja, ki se nahaja v deželi pri prebivalstvu, mogla popisati, pregledati in po odgovarjajočih pogojih vpisati, da bi se temu primerno tudi 5%na doklada mogla letno vsakemu odrediti in da bi se predpisano in potrebno stanje moglo tudi dalje stalno obdržati, se vrši, ako je treba, vsako leto po leti ob sodelovanju občinskih in političnih oblasti vojaški pregled vse živine in vozov, ki se v deželi nahaja. Od tega pregleda so izvzeti samo oni, ki so imenovani v točki I. pod a) pod II.

2. Kdor bode na ta način vpisan, bodisi da s svojo živino in vozovi osebno služi, bodisi da jo drugače daje za vojsko in bo temu primerno oproščen od doklade (pod B. pod II.), je dolžan, da vpisano živino in vozove čuva in drži vedno pripravljeno v porabnem stanju, tako da se more vsak čas vporabiti za odrejeno mu vojaško službo.

Kadar komu vpisana živina pogine ali postane nesposobna ali jo proda, je dolžan to takoj naznaniti svoji občinski oblasti in v roku 2 mesecev nabaviti in priversti ji drugo živino, potem pa obvestiti tudi vojaško oblast, da jo pregleda in sprejme v spiske.

Kdor tega ne stori, bodisi da ne more kupiti druge živine ali ker ne namerava iste več držati, (kar ne velja za konjenike-rezerviste prvega poziva narodne vojske), je dolžan zopet v tem roku, da obvesti svojo občinsko oblast, ta pa vojaško in davčno oblast, da se dotični obveznik izbriše od oprostitve doklade in da se v vojsko uvrsti na odgovarjajoče mesto.

3. Konjeniki obeh pozivov narodne vojske morejo ravnatako prodajati in menjati svoje konje, toda v vsakem slučaju, tudi ako jim konj pogine ali postane nesposoben, morajo v roku dveh mesecev nabaviti drugega razen v slučaju pod A točka 3. pod II. v katerem se jim kot siromakom nabavijo konji od drugih ali pa se premeste iz konjice.

Ravno isto velja tudi za ostale jahajoče obveznike.

Občinska oblast je odgovorna za točno izvršitev v tej in v prednji točki predpisanih določil, in da nikdo ne izostane od prijave vojaški in davčni oblasti, ki ne bi imel predpisane živine in vozov v posesti ali bi jih v določenem roku ne nabavil.

Konj in oprava konjenikov-rezervistov se ne more prodati za privatne in državne dolgove.

4. Kadar se odredi mobilizacija ali zbor in vežbanje dotične jedinice vojske, ne sme nikdo odtujiti svoje živine, kar velja tudi za dobo mobilnega stanja in vežbe.

5. Ostala živina in tren, ki se pri teh pregledih izkaže sposobna za vojno službo, a se po točki 5. pod B pod I. ne vzame in ne razporedi za vojsko, se vpiše samo skupaj in vodi v spiskih kot dopolnilni tren.

Lastniki dotične živine in trena, ako so tudi dolžni priversti jo in poslati na vojaške preglede po točki 1. tega pododdelka, niso dolžni v vsem držati se točke 2. Oni morejo svojo živino po volji odtujiti in ako po 3 mesecih ne nabavijo druge in je v obče ne nameravajo več držati, so dolžni o tem obvestiti svojo občinsko oblast in ta vojaško oblast, da se izbrišejo iz spiskov.

6. Končno je na te preglede priversti plemenske kobile po točki 5. pod b) pod II, ker so tudi one podvržene oprostitvi doklade po določilih pod B pod II in na njihovih lastnikih ležijo dolžnosti točke 2. pod III.

7. Dolžnosti obveznikov in oseb, ki so do tu predpisane, se imajo točno izpolnjevati. Kdor protivno postopa ali se na kakršenkoli način izogne, da to svojo dolžnost izpolni ali le-to poskuša, se kaznuje od strani komandanta dotične divizijske oblasti s 100 do 300 dinarjev in v ponovnem slučaju s 500 do 1000 dinarjev v korist remonjskega fonda.

Tako se kaznujejo za vsako nebržnost in nepravilnost v tej dolžnosti tudi občinski predstojniki, davčni upravniki in politične oblasti.

Opomba: Glej opombo pri členu 12.

Bližje odredbe za izvršitev teh zakonitih določil predpiše vojni minister.

Četrti oddelek.

O posebnih vojnih potrebah.

Člen 73.

Zemljišča za tabore, strelišča in vežbališča kakor tudi potrebne hleve in zgradbe za nastanitev in poučevanje ljudi, jezdni konj in ostale živine in vozov; šole, štabi, skladišča in druge ustanove za vojsko po njeni formaciji se nabavljajo vobče ob narodnem strošku.

Tem dajatvam so podvrženi vsi davčni obvezniki, cerkvena in samostanska imetja, akcionarska podjetja in denarni zavodi. Predpisujejo se sorazmerno po imovitosti, po davku in ne smejo na leto presegati več nego 6% neposrednega letnega davka. Priredbo za ta namen odredi minister financ po odobrenju narodne skupščine; 1% te doklade gre za zgradbo novih železnic.

Prostovoljna doklada za te zgradbe v občeh in sicer okrožij, srezov ali občin se odobruje z rešenjem ministrskega sveta in ni podvržena posvetovanju državnega sveta. Pobiranje teh odobrenih doklad odreja neposredno vojni minister.

Vojaške zgradbe iz 6%ne doklade se morejo graditi ali potom javne ali kratke licitacije, ali pismene (ofertalne) licitacije, ali potom pogodbe ali v režiji, kakor bode našel vojni minister, da je bolje in za vojne interese koristnejše. Pravila za zgradbo in izvršitev vojaških zgradb v občeh se predpišejo s kraljevo naredbo.

Načrtov vojaških zgradb ni treba predlagati v pregled in odobrenje gradbenemu svetu. Namesto njega obrazuje vojni minister strokovno vojaško komisijo, ki pregleda načrte in proračune.

Vojni minister more skleniti pogodbe z denarnimi in drugimi podobnimi zavodi doma in v inozemstvu kakor tudi s posameznimi domačimi ali inozemskimi kapitalisti in po predhodnem odobrenju ministrskega sveta njim oddati izvršitev teh zgradb, garantujoč jim plačilo dogovorjenih svot iz dohodkov, ki se dobijo v ta namen iz po zakonu odrejene 5%ne doklade.

Opomba: Po naredbi vojnega ministra F. Dj. O. br. 70.969 od 25. avgusta 1919 se ta 6%na doklada ne pobira v pokrajinah, ki so bile pod Avstro-Ogrsko.

Peti oddelek.

O starešinah.

Člen 74.

Za narodno vojsko postojе razen kadrovskih aktivnih častnikov rezervni častniki in podčastniki. Častniška starešinska mesta v starejših pozivih narodne vojske za polkovne in višje komande, za njihove štabe zavzemajo aktivni častniki, a častniška starešinska mesta za bataljone, eskadronе, pojedine špeciјalne posebne komande in dele sanitete, pionirjev itd. zavzemajo aktivni in rezervni častniki in starešine narodne vojske s potrebnim številom podčastnikov kadra.

Čini rezervnih častnikov gredo po redu kakor v kadru in pod istimi pogoji, toda samo do zaključno čina majorja, izvzemši aktivne višje častnike, kateri bi se v redovnih prilikah, predvidenih v tem zakonu, prevzeli za rezervne višje častnike, kakor tudi one, katere ta zakon zateče v činu rezervnega višjega častnika.

Čini rezervnih častnikov gredo po redu in z rokom kakor v kadru, razen diјakov, ki napredujejo po določilih tega zakona.

Čin rezervnega častnika daje kralj na predlog vojnega ministra, a podčastniške čine dotični komandanti po smislu kraljeve naredbе.

Rezervni častniki, ki so državni uslužbenci, služijo brez ozira na leta starosti v onem pozivu, v katerega se odredijo, a ostali služijo v pozivih po letih starosti in se morejo uporabiti za službo tudi v manjših pozivih, ako pristanejo na to v miru in če v vojski to zahteva potreba.

Člen 75.

Da kdo postane rezervni podporočnik, mora položiti predpisani izpit za ta čin in je moral odslužiti v kadru predpisani rok službe: dalje, da je v činu narednika bil najmanj leto dni, da je dobrega vedenja, primernega stanu in marljiv v službi.

Od tega so izvzeti vsi učitelji ljudskih šol in profesorji, ki dosedaj niso služili v vojski in kateri bodo o počitnicah odslužili 3 mesece praktične službe pri četi, prebili mesec dni na teoretičnem zimskem kurzu in bodo sledečega leta pozvani na trimesečno praktično poletno službo ob počitnicah. Za ves ta čas dobijo kaplarski čin po dovrstitvi prvega praktičnega vežbanja, podnaredniški čin po dovrstitvi teoretičnega zimskega kurza, narečniški čin po položitvi izpita pred nastopom drugega praktičnega letnega tečaja, a po dovrstitvi tega tečaja morejo biti imenovani v čin rezervnega podporočnika, ako se bodo v vseh kurzih in pri izpitih odlikovali z marljivostjo, vztrajnostjo in imeli zadovoljive uspehe. Za čas teh tečajev je minister prosvete in cerkvenih poslov obvezan učiteljem dovoliti potreben dopust od službe.

Člen 76.

Rezervni častniki, ki so na vežbanju in v obče v službi, imajo za ta čas sistematično plačo kakor aktivni častniki, ako sicer nimajo nikake plače. Ako jo imajo ali so činovniki, toda z manjšo letno plačo, nego kar ima aktivni častnik istega čina, dobivajo za čas vežbanja dodatek k svoji plači do sistematične plače čina, ki ga imajo.

Rezervni častniki prejemajo dnevnicu in plačo od dne odhoda od doma na vežbanje do prihoda v komando in po dovršeni vežbi od dne odhoda pa do prihoda domov, vse po predpisih za aktivne častnike.

Razentega dobijo rezervni častniki, ki morajo imeti v službi konja, za čas službe krmo in dodatek nanjo, kakor aktivni častniki. Ravnotako dobijo rezervni častniki jednako aktivnim častnikom dnevnicu in dovoznino, kadar so v sestavu svoje komande, kakor tudi priprego v naravi za prihod v komando in povratek, ako ima država take priprege.

Člen 77.

Rezervni častniki imajo posebno strokovno ranglisto.

Oni so v skupnih odnosih z aktivnimi častniki istega čina po činu mlajši nego oni, ako v aktivni službi v tem činu niso bili starejši po rangju.

Člen 78.

Rezervni častniki izgube čin na isti način, kakor aktivni častniki.

Rezervni častnik se more razrešiti službe rezervnega častnika vsled neprimerne poklica ali grdega vedenja v uniformi.

Rezervni častnik, ki poda ostavko na čin in se tej ugodi, je podvržen službi v rezervi in v narodni vojski brez ozira na čin, ki ga je imel.

Rezervni častniki, ki so izgubili čin, so podvrženi službi v rezervi in v narodni vojski primerno njihovim letom, brez ozira na čin, ki so ga imeli.

Člen 79.

Za izobrazbo rezervnih častnikov, podčastnikov in starešin narodne vojske postojе kurzi, katerih uredbo predpiše kralj na predlog vojnega ministra.

Člen 80.

Dokler se starešinska častniška mesta v drugem in tretjem pozivu narodne vojske ne popolnijo z rezervnimi častniki, se ista popolnjevajo s starešinami iz srede komande same, a predvsem z osebami:

1. ki so služile v prvem pozivu narodne vojske kot podčastniki;

2. ki so ravno za drugi poziv narodne vojske z uspehom dovršili tečaj podčastniške šole za narodno vojsko.

V nedostatku navedenih se postavijo sicer inteligentne in sposobne osebe, ki so služile v kadru ali so sicer sposobne (profesorji, odvetniki, ugledni ljudje iz prebivalstva itd.), katere se inenujejo na ta mesta s posebnim kraljevim ukazom, ako bodo imenovane na mesto komandanta bataljona itd.

Razen gornjega je treba imeti pri izbiranju za ta vojaška starešinska mesta v očeh kar največjo inteligentnost in vojaško uporabnost, vedenje in dostojen poklic, kar predpiše vojni minister s posebnimi pravili.

Člen 81.

Na podčastniška mesta v drugem in tretjem pozivu narodne vojske pridejo osebe:

1. katere so bili podčastniki v mlajšem pozivu narodne vojske;

2. katere so dovršile tečaj (kurz) za podčastniške službe v narodni vojski;

3. v nedostatku prednjih tudi druge sposobne osebe, ki so služile v kadru.

Člen 82.

Vojaški čini v narodni vojski za drugi in tretji poziv so: desetnik, dvajsetnik, narednik, vodnik, adjutant, komandir čete, eskadrona, baterije, komandant bataljona itd. Osojbe podčastniških činov postavljajo in razmeščajo v narodni vojski pristojni četni komandanti in komandanti polkovnih okrožij, a ostale postavljajo starešine v smislu naredbe o pristojnosti, službenih položajih itd.

Člen 83.

Za administrativne službe, ki so po zakonu o vojni administraciji zvezane s polaganjem računov, se vpisujejo obvezanci iz sorodnih strok v civilu in oni, ki odgovarjajo službenim položajem vojaško-administrativnih činovnikov, a v nedostatku takih se vporablajo drugi, ki bi bili sposobni.

Šesti oddelek.

O vežbanju v občeh in o službi pozivov.

Člen 84.

Kadri pozivov se vežbajo po njihovih predpisih.

Rezervni častniki se morejo pozvati vsako leto na vežbanje do 6 tednov dni.

Rezervisti prvega poziva in obvezniki ostalih pozivov in poslednje obrambe se vežbajo ob svojih stroških vsako leto ob nedeljah, praznikih in nedelavnih dneh in tudi v onem času, kadar je manj poljskega dela. Katere razrede rezervistov in koliko jih je vežbati, se odredi s pismenim odobrenjem kraljevim na predlog vojnega ministra.

Odsluženi dijaki in vse učiteljsko osebje se pozivlje na vežbo ob času šolskih počitnic, ako posebna nujna potreba ne nalaga kaj drugega.

Razen vežbanja ob nedeljskih, prazničnih itd. dneh se zaradi vežbanja pozovejo ob svojem strošku rezervisti prvega poziva do deset dni v bataljonskih zborih; dalje do dvajset dni v polkovnih zborih, toda ob državnem strošku, za kar se vsako leto zahteva izvanredni kredit.

Vzdržavanje pri vežbanju združenih odredov ob velikih manevrih pade ravnotako v breme države.

Obvezniki ostalih pozivov se morejo ob njihovem strošku pozivati na bataljonska vežbališča in vežbati do deset dni, in na isti način vežbati do pet dni v polkovnih zborih. Na državne stroške pa se morejo pozivati na manevre do petnajst dni.

Obvezniki poslednje obrambe se vežbajo ob svojih stroških samo ob nedeljskih, prazničnih itd. dneh, razentega se morejo na četnih zborih vežbati na gorenji način največ do pet dni.

Na četne in bataljonske zборе donaša hrano in ostale potrebščine odrejeni tren iz dotičnih občin v naravi, na polkovnih zborih pa hrani drugi in tretji poziv država, razdeli stroške sorazmerno na obveznike, in jih po spiskih občinam zaračunijo neposredno polkovne okrožne komande. Za siromašne obveznike plača cela njihova občina sorazmerno doklado.

Razentega se, da bi se naraščaj mogel podučiti o vojaških dolžnostih, uvedejo za vse dijake obvezna vojaška vežbanja v vseh šolah počenši od 3. razreda osnovne šole pa skozi vse razrede do dovršitve visoke šole ali kake druge podobne strokovne šole.

V kakih mejah in kako se vrši to vežbanje, se predpiše z naredbo po predhodnem sporazumu vojnega ministra in ministra za prosveto. To vežbanje z dijaki vršijo v osnovnih šolah učitelji, v gimnazijah, realkah in bogoslovju one učiteljske osebe, ki so rezervni častniki; v učiteljišču in na visoki šoli oni častniki, katere v nedostatku rezervnih častnikov določi minister.

Ravnotako ima vojni minister pravico nadzirati delo in uredbo vseh streljaških in gimnastičnih družb v deželi.

Sedmi oddelek.

O sklicanju pozivov na vežbanje in službo.

Člen 85.

Vojska se mora pozivati na vežbanje vsako leto.

Za navadna vežbanja se pozivlje po določilih člena 84.

Kdaj in koliko časa trajajo veliki manevri, kako in katere jedinice naj se vežbajo, določa kralj z ukazom na predlog vojnega ministra.

Manjša vežbanja do zaključno četnih vežb kakor zборе in druge službe more odrediti vojni minister ali pooblastiti komandante divizijskih oblasti.

Kadar nujna potreba zahteva, da se preko določenega razmerja za vežbanja pozovejo obvezniki vseh pozivov, se morejo zadržati v službi, dokler potreba traja in za ta čas se hranijo ob državnem strošku, ako ostanejo dalje nego 3 dni v službi.

Rezerviste in obveznike vseh pozivov narodne vojske pozivlja na zборе ali v občeh na kako vojaško službo vojaška oblast ali neposredno ali s pomočjo upravnih oblasti. Vsi taki vojaki, kakor tudi oni obvezniki, ki dajo samo živino ali tren, so dolžni, da se točno odzovejo temu pozivu in da v najkrajšem času dospejo na določeno zbirališče ali mesta. Vsi oni so

od dne priobčitve ali objave pa do 48 ur po odpustu podvrženi vojaški disciplini in vojaškemu sodišču za vse vojaške pregreške in prestopke.

Kdor od obvezancev ne pride na vežbanje ob pravem času ali sploh ne in svojega izostanka ne opraviči, se kaznuje v težjih prilikah zaradi neposlušnosti, sicer pa disciplinarno.

Kadar se vojaki pozivljejo preko upravnih oblasti, so te dolžne takoj izvršiti dobljene naredbe; ako v tem pokažejo brezbržnost in ne izvrše točno dobljenih naredb, odgovarjajo vojaškim oblastvom, ki za prestopke te vrste morejo kaznovati odgovorne osebe do čina sreskega načelnika zaključno, in sicer komandanti divizijskih oblasti disciplinarnim potom: činovnike v denarju do enomesečne plače in ostale, ki niso državni činovniki v denarju od 100—300 dinarjev ali z zapornom do 30 dni, katera kazen se takoj izvrši. Denarna kazen gre v korist remontskega fonda.

O p o m b a: Glej opombo pri členu 12.

Vojaki narodne vojske, kateri žive stalno izven domovine, so dolžni javljati se poslaniku ali konzulu kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev v deželi, v kateri začasno žive, in ta pošlje predpisane spiske vojnemu ministrstvu vsako leto v mesecu januarju. Tudi med letom so vedno, kakor premenijo mesto stalnega stanovanja, dolžni to takoj naznaniti. V mirni dobi se ti ne pozivljejo na vežbanja in preglede, toda pri razglasitvi mobilizacije morajo priti v svoje komande in kdor tega ne stori, se ga smatra in kaznuje kot vojnega begunca.

Da občinske oblasti vedo, kje so obvezniki njihove občine ob času kadar se pozivajo na zборе, je dolžan vsak obveznik javiti svoji občinski oblasti, kadar odide iz svojega kraja, kam gre in ako bo odsoten dalje nego tri mesece ali izven domovine dva meseca. Ako bi pa obvezanci spremenili kraj svojega bivanja, so dolžni to javiti svoji občini ali neposredno ali pa preko občinske oblasti, kjer bivajo.

Da se obveznikom osigura ohranitev njihovega zdravja in življenja, je potrebno, da pri prihodu v svojo četo prinese vsak obveznik v obče seboj, kadar se odredi mobilizacija: po ene suknene hlače pantalonskega kroja, po eden suknjič, dva para nogavic in dva para dobrih opank z jermeni, namesto

tornistre torbo iz volne ali kože z jermeni v predpisanem kroju in v nji suhe hrane za toliko dni, kolikor se odredi, a poleg tega vso potrebno preobleko in drobnjarijo za osebno opravo po predpisu vojnega ministra; ta je dolžan, da se pri pregledih v miru prepriča o izvrševanju te odredbe.

Kadar so na vidiku večja vojaška vežbanja, pregledi čet, priprava za mobilizacijo ali mobilizacija, tedaj vojaške oblasti morejo vsakemu obvezniku zabraniti oddaljenje iz kraja njegovega stalnega bivališča.

Člen 86.

Vojakom, ki vsled smrti zadrugarjev ostanejo sami z ne-sposobno nejačjo v zadrugi, more tudi če bi bili že na službi v kadru ali se rekrutujejo, vojni minister skrajšati rok službe ali jih oprostiti.

Člen 87.

Končna določila.

Določila glede napredovanja v prvi častniški čin ne veljajo za vse one podčastnike, ki se zdaj v vojski nahajajo in ostanejo v nji zaradi napredovanja.

Nova določila za sanitetne častnike stopijo takoj v veljavo. Potemtakem oni sanitetni kapetani, ki so napredovali v ta čin, po odredbah dosedanjega zakona niso podvrženi obvezi, da služijo v kapetanskih činih najmanj let, zato pa izgube dodatek na stroko.

Oni sanitetni poročniki, ki so po odredbah dosedanjega zakona bili preskočeni samo zato, ker so mlajši kot ti preje dosegli pravico za napredovanje, dobijo pri napredovanju v kapetanski čin rang pred onimi, ki so jih preskočili, in ta odnošaj starešinstva se ima obdržati pri daljšem napredovanju, razen slučajev, ako bi za posamezne izmed njih postojali posebni drugi vzroki, vsled katerih ne morejo napredovati.

Duhovniki in zastavniki, ki se zatečejo v vojski, obdržijo pridobljene pravice v činu, v katerem so.

Dosedanji administrativni činovniki kontrolne skupine se premeste v intendantsko ali blagajniško skupino po njihovi izobrazbi in po potrebi, v razrede pa po plači s kraljevim ukazom na predlog vojnega ministra.

Člen 88.

Ta zakon stopi v veljavo z dnem, ko ga kralj podpiše in ko se objavi v »Srbskih Novinah«.

Priporočamo Našemu vojnemu ministru, da ta zakon objavi, vsem Našim ministrom, da poskrbijo za njegovo izvršitev, oblastvom pa zapovedujemo, da po njem postopajo, vsem in vsakomur pa, da se mu pokoravajo.

Beograd, 31. marca 1904.

PETER s. r.

Zakon o vojaški administraciji.

Obča določila.

Člen 1.

Zakon o vojaški administraciji urejuje preskrbovanje vojske z denarjem, hrano, materialno in bojno opremo, kakor tudi z zgradbami za nameščenje vojske in njenih ustanov.

Člen 2.

Vojni minister upravlja vojaško administracijo preko svojih organov: načelnikov oddelkov v ministrstvu, komand in upraviteljstev, katerih administrativni sestav, notranje odnošaje in pristojnost predpisuje kralj z naredbo na predlog vojnega ministra.

Člen 3.

Kralj more na predlog vojnega ministra prenesti oblast, katero ima ta po členu 2. tega zakona na komandanta aktivne vojske v polnem ali delnem obsegu, kadar in kolikor to zahteva potreba.

I. Administrativni organi.

Člen 4.

Kot organi za preskrbovanje vojske z denarjem, hrano, materialno in bojno opremo in z zgradbami postoje:

A. Vojno ministrstvo kot organ prve stopnje.

B. Kot druga stopnja in kot neposredni administrativni organi vojnega ministra so:

1. divizijske komande;

2. uprava vojaške akademije;

3. uprava vojno - tehničnih zavodov;
4. uprava za vojaške obleke;
5. uprava inženjerskega arzenala in
7. uprava glavnega bojnega skladišča.

C. Kot organi tretje stopnje in neposredni organi drugo-instančnih administrativnih organov so:

1. komande;
2. garnizijske uprave;
3. uprave šol;
4. uprava glavnega sanitetnega skladišča;
5. uprava smodnika;
6. uprava inženjerskega arzenala in
7. skladišča in
8. delavnice.

Koje komande ali ustanove naj bodo administrativni organi tretje stopnje, določa vojni minister.

II. Delokrog administrativnih organov.

Člen 5.

Vojni minister oskrbuje vse organe druge stopnje preko svojih organov v smislu člena 1. in 2. tega zakona.

Člen 6.

Divizijske komande kot organi druge stopnje oskrbujejo vse organe tretje stopnje v smislu člena 5. tega zakona na svojem teritoriju preko svojih intendantur in referentov.

Uprave kot organi druge stopnje oskrbujejo v smislu člena 5. tega zakona organe tretje stopnje, kateri pripadajo njihovem sestavu.

Člen 7.

Komande kot organi tretje stopnje oskrbujejo neposredno vojsko, ki je pod njimi, v smislu člena 5. tega zakona.

Uprave šol in ostale ustanove kot organi tretje stopnje postopajo kakor komande pri oskrbovanju v smislu člena 5. tega zakona.

III. Odgovorne osebe za preskrbovanje z denarjem in materialno opremo in za čuvanje.

Člen 8.

Odgovorno je administrativno osebje pri administrativnih organih:

1. naredbodajalec;
2. upravitelj (denarja, hrane, materiala, bojne opreme, zgradb itd.), kateri je obenem polagatelj računa;
3. kontrolor;
4. pregledovalec računov, in
5. knjigovodja kot upravitelj denarnih in materialnih knjig.

Pravice, dolžnosti in odgovornosti administrativnega osebja predpisuje kralj z naredbo na predlog vojnega ministra.

IV. O preskrbovaniu vojske v občē.

a) Oskrbovanje z denarjem.

Člen 9.

Oskrbovanje z denarjem obsega: 1. plačo z dodatki, 2. hrano, 3. potne in selitvene stroške, 4. podporo rekonvalescentom doma in v kopališčih, 5. pisarniške stroške, 6. drobne nabave in opravila.

Člen 10.

Plača z dodatki je določena z zakonom o ustroju vojske in ustanovljena z budžetom, izdaja pa se na koncu vsakega meseca.

Podčastniki in redovi nimajo pravice nanjo: 1. kadar so v begstvu, 2. kadar so na začasnem dopustu ali odsotnosti, 3. kadar so obsojeni sodnijsko ali disciplinarno v zapor.

Podčastniki imajo samo plačo, kadar so na običajni odsotnosti; podčastniki in redovi, ki se puščajo na odsotnost zaradi popravila zdravja na njih dom ali zaradi lečenja v kopališča, imajo za ta čas plačo, denarne dodatke in hrano v denarju.

Člen 11.

Častnikom, vojaškim administrativnim činovnikom, podčastnikom in redovom, ki so obtoženi zaradi povrnitve

škođe državi, se pridržuje plača, dokler so v sodni preiskavi. Ako se oproste, se jim vrne pridržana plača, ako pa se izpuste vsled pomanjkanja dokazov, tedaj se jim vrne samo polovica, druga polovica pa pride v invalidski fond.

Člen 12.

Častniki in vojaški administrativni činovniki dobivajo za čas, dokler so v sodni preiskavi brez plače, dnevno na naslov vzdrževanja:

a)	oni do 1301 dinar plače	po 1.50 din.
b)	» od 1301 do 2501 din.	» 2.00 »
c)	» » 2501 » 4001 »	» 2.50 »
d)	» » 4001 in višje »	» 3.00 »

Člen 13.

Dnevnico za hrano v denarju določajo divizijski komandanti vsak v svojem divizijskem teritoriju v primeri z izlicitiranimi ali tržnimi cenami.

Preostali denar za hrano enega meseca se uporabi za poboljšanje hrane prihodnjih mesecev.

To velja za mirno dobo; a v mobilnem in vojnem času se vrača preostali denar za olajšanje mobilnega in vojnega kredita.

Člen 14.

Stroške za selitev, službeno potovanje in dnevnice določa vojni minister in sicer:

- a) za častnike, podčastnike, redove kakor tudi za ostale vojno-administrativne činovnike in uslužbence, kadar po službenih poslih potujejo v inozemstvo;
- b) za podčastnike in redove po domači zemlji.

Člen 15.

Vsaka komanda izplačuje račune pri svoji blagajni. Kadar nastane potreba, da se morajo računi izplačevati pri kaki drugi vojaški blagajni, tedaj o tem odloča vojni minister ali divizijski komandanti. Ako pa bi nastopila potreba, da se računi izplačajo pri kaki blagajni, katera je podrejena ministrstvu fi-

nanc, tedaj se to vrši po predhodnem pismenem sporazumu med ministrom financ in vojnim ministrom.

Člen 16.

Za vsako komando ali ustanovo, čim se obrazuje, dobiva blagajna, ki jo preskrbuje, na ime plače in ostalih pristojbin toliko denarja, kolikor jej pripada po budžetu, po zakonih in po formaciji vojske za jeden mesec dni. Iz te svote ona izdaja plače, izplačuje račune za hrano in ostale stroške samo za mesec.

Koliko blagajn za preskrbovanje z denarjem naj bo v posameznih garnizijah in katere komande in ustanove naj jih imajo, določa vojni minister.

b) Oskrbovanje s hrano in krmo.

Člen 17.

Hrano in krmo more vojni minister nabavljati ali potom javne licitacije ali potom pismene licitacije ali potom pogodbe ali po določeni ceni neposredno od prebivalstva, kakor bode to vojni minister našel, da je bolje in za vojaške interese koristneje.

Člen 18.

Ihrana in krma se moreta izdajati iz skladišč, a morejo jih komande tudi kupovati.

Dnevno količino hrane poedinih predmetov za vojaka in krmo in steljo za konje predpisuje vojni minister.

Običajno se kruh, meso in krma izdaja iz skladišč, kjer ta obstoje, vse ostale potrebščine se nabavljajo s kupovanjem.

Člen 19.

Častniki in vojno-administrativni činovniki dobivajo krmo za svoje konje iz skladišč, a kjer teh ni, v denarju, kolikor to določi vojni minister.

Kateri častniki in vojno-administrativni činovniki imajo pravico, da držo in koliko konj da držo za službeno uporabo, se določi s kraljevo naredbo po predlogu vojnega ministra. Kdor ima pravico do krme za konja, ta ima tudi pravico do dodatka.

c) Oskrbovanje z obleko in ostalo opremo.

Člen 20.

Kakšna naj bo obleka in oprema, predpisuje kralj z naredbo na predlog vojnega ministra. Rok trajanja in količino obleke in opreme predpisuje vojni minister.

Člen 21.

Vse komande in ustanove se oskrbujejo z obleko in opremo iz uprave za vojaško obleko ali iz svojih delavnic, kjer take postoje.

Člen 22.

Odločbe za izknjiženje obleke in opreme, katera je odslužila svoj predpisani rok in katera ni za nadaljno uporabo, izdajajo in izvršujejo administrativni organi III. stopnje.

Za ono obleko in opremo, katera ni odslužila svojega roka ali nima določenega roka in katera je postala neuporabljiva, izdajajo odločbe za izknjiženje administrativni organi II. stopnje na osnovi komisijskega izveščaja.

Člen 23.

Ako vojak na odsotnosti odnese vojaške državne stvari s seboj in tam umre, tedaj njegovi sorodniki vrnejo samo orožje in orožno opremo, ostalo pa se izknjiži.

d) Oskrbovanje z garnizijskimi potrebščinami.

Člen 24.

Med te se računajo: namestitev v stanovanja, kuhinjske potrebe, postelje, drva, premog, razsvetljava itd. Garnizijske potrebščine prejemajo komande od garnizijskih uprav.

Količino stroškov za drva, premog, razsvetljavao itd. za komande in ustanove določa vojni minister.

V krajih, kjer obstoje provijantna skladišča, se jemlje kurivo in razsvetljava iz skladišč, ako imajo te predmete.

Člen 25.

Oženjenim podčastnikom stalnega kadra, kateri stanujejo izven vojašnice, more vojni minister dovoliti, da se jim izda na leto 6 m³ drv v naravi ali v denarju v oni vsoti, katero določi vojni minister.

e) Oskrbovanje z bojno opremo.

Člen 26.

Kakšna naj bo bojna oprema, predpisuje kralj z naredbo na predlog vojnega ministra.

Rok trajanja in količino opreme predpisuje vojni minister.

Odločbe za izknjiženje bojne opreme, katera je odslužila svoj rok, izdajajo administrativni organi II. stopnje na osnovi komisijskega izveščaja.

Za ono bojno opremo, katera ni odslužila svojega roka ali ki ga nima ali je postala neuporabljiva, dovoljuje izknjiženje vojni minister na osnovi komisijskega izveščaja.

Člen 27.

Vse komande in ustanove se oskrbujejo z bojno opremo iz uprave vojno-tehničnih ali bojnih skladišč, a smodnik in eksplozivni material dobivajo iz uprave smodnika ali iz inozemstva.

Način nabavljanja iz inozemstva določa vojni minister.

f) Oskrbovanje s podkovom.

Člen 28.

Podkovanje konj in ostale državne živine kakor tudi konj častnikov in vojno-administrativnih činovnikov se vrši brezplačno pri komandi, pri kateri so konji na krmi. V to svrhu so preskrbljene vse jahajoče in vozeče komande s potrebnimi materialom za podkovanje konj in ostale živine in s podkovskim osebjem.

Količino, porabo in rok trajanja materiala za podkovanje konj in ostale živine predpisuje vojni minister.

g) Oskrbovanje z inženjerskim orodjem in materialom.

Člen 29.

Kakšno naj bo inženjersko orodje in material za potrebo vojske, predpisuje kralj na predlog vojnega ministra.

Rok trajanja za orodje in material določa vojni minister.

Člen 30.

Vse komande in ustanove se preskrbujejo z inženjskim orodjem in materijalom iz uprave inženjskega arzenala ali iz divizijskih skladišč.

h) Oskrbovanje s sanitetno opremo in materijalom.

Člen 31.

Nabavo potrebnih zdravil in sanitetnega materijala za vojaške in živinske bolnice kakor tudi instrumentov vrši vojni minister.

Člen 32.

Uprave bolnic se preskrbujejo s temi potrebščinami iz uprave glavnega sanitetnega skladišča ali iz divizijskih skladišč, kjer ta postojе.

Člen 33.

V bolnicah se lečijo in negujejo: bolni častniki, tudi rezervni kadar so v službi, vojaški činovniki, podčastniki in redovi.

Vsi navedeni razen podčastnikov in redovov plačajo za čas boleznī v bolnici jedno petino od cele sistematične plače za vzdrževanje.

Člen 34.

V vojaških bolnicah imajo pravico, da se lečijo in negujejo, ako je v njih prostora, tudi še: orožniki, čuvaji javne varnosti itd. samo, da ti v ime vzdrževanja in lečenja plačujejo dnevno 0.50 dinarjev za ves čas, dokler so v bolnici.

Člen 35.

Častniki, vojno-administrativni činovniki, vojaki in orožniki, ki so bili pri manevrih, pri pogonu hajdukov, v službi pri požarih itd. ranjeni ali so oboleli v izvrševanju take službe, se smatrajo kot da so v vojni in za vzdrževanje v bolnici ničesar ne plačajo.

Člen 36.

Častniki, tudi rezervni kadar so v službi, vojno-administrativni činovniki, podčastniki in redovi dobivajo zdravila brez-

plačno, kadar se lečijo izven bolnice, recepte pa mora izdati v tem slučaju ali jih vsaj potrditi vojaški zdravnik. Kjer bi ne bilo vojaških zdravnikov, jih potrjuje bolnikom starešina.

Člen 37.

V živinskih bolnicah se brezplačno lečijo in negujejo bolni državni konji in državna živina, pa tudi konji, ki so lastnina častnikov in vojno - administrativnih činovnikov, katere morajo ti imeti in držati zaradi službenih potreb.

i) Oskrbovanje z vojaškimi zgradbami in stanovanji.

Člen 38.

Vojni minister preskrbuje z zgradbami vse komande in ustanove.

Kjer bi ne bilo vojaških zgradb, more vojni minister vzeti jih v najem in plačati najemščino iz državnega kredita ali iz vsote, ki jo dobi iz dobrovoljnih prispevkov posameznih okrožij, srezov ali občin.

Skrb za državne zgradbe in njih vzdrževanje pripada garnizonarjem. Oni vodijo tudi inventarje od vseh zgradb.

Člen 39.

Dohodki, ki jih nosijo vojaško- državne zgradbe in imetja, se uporabljajo za napravo in popravo vojaških zgradb.

j) Nastanitev vojske.

Člen 40.

Vojni minister ali pooblaščení komandanti kakega dela vojske morejo odrediti, da se vojska nastani po privatnih zgradbah in stanovanjih brez plačila, kadarkoli to zahteva preka državna potreba in interesi vojske.

Člen 41.

Pooblaščení komandanti, ki odredijo nastanitev, izročijo občinskemu oblastvu nastanitveni pregled svojih čet in naznanijo približno dobo trajanja te nastanitve.

Člen 42.

Iz nastanitvenega pregleda treba da se vidi število častnikov in vojaških činovnikov, podčastnikov in redovov in število živine in vozov.

Člen 43.

Manjši oddelki vojske ali pojedini vojaki imajo pravico na tako nastanitev brez plačila, toda samo tedaj, ako imajo uradno izkaznico od svojega predpostavljenega.

Člen 44.

V nikakem slučaju se ne more zavzeti onih sob in zgradb, katere so nujno potrebne za stanovanje domačinov in rodbine.

Člen 45.

Prazne občinske prostore, ako so vojski potrebni, so občinska oblastva dolžna, da jih odstopijo vojski.

Člen 46.

Občinska oblastva morejo, ako na to pristanejo pojedini domačini, na njih stroške najeti stanovanja pri drugih, ako v obče ostanejo stanovanja na razpolago.

Člen 47.

Ako bi nastopila potreba, da domačini, pri katerih so nastanjeni vojaki in živina, te tudi prehranijo, tedaj se jim ima kot prehrana dajati: vojakom kruh ali koruznik ali polenta in po jedna kuhana jed z mesom za kosilo in večerjo, ako pa je post, onda postne jedi; živini pa je dati: seno, slamo, oves, otrobe ali koruzo v količini predpisane porcije. Za to dajanje hrane se plačuje domačinu dnevno za vsakega vojaka in za vsak komad živine po 0.50 do 1.00 dinarja, kolikor odredi vojni minister.

Člen 48.

Tako občinska oblastva kakor tudi pojedinci so podvrženi za neposlušnost in neizvršitev dobljenih ukazov, ki bi se nanašali na uporabo v tem oddelku navedenih določil, kazni po tozadevnih zakonitih določilih.

Člen 49.

Bližja določila za nastanitev vojske brez plačila po zasebnih zgradbah se predpišejo s kraljevim ukazom na predlog vojnega ministra.

k) Oskrbovanje v vojni.

Člen 50.

Ob času vojne morejo v osvojenih pokrajinah divizijski in drugi komandanti samostojnih odredov odrejati rekviriranje hrane, krme, obleke, inženjerskega orodja, sanitetnih in drugih potrebščin, katere sploh vojska potrebuje. Ravnotako morejo komandanti divizij in samostojnih odredov potom kontribucije odvzemati od prebivalstva potrebne jim svote denarja.

Člen 51.

V mobilnem in vojnem času ima vojska pravico na brezplačno nastanitev po zasebnih stanovanjih in zgradbah tako v svoji kakor tudi v osvojeni zemlji.

V. Posebna določila.

Člen 52.

Stvari, ki so odslužile svoj rok in ki so izknjižene, se uporabljajo za krpanje obleke in obutve, a kar bi od tega krpanja preostalo kot popolnoma neuporabljivo za krpanje, se prodaja in dobljeni denar pride v blagajno invalidskega fonda.

Člen 53.

Vojno ministrstvo, vse komande in vojaške ustanove predlože po pretoku računskega leta uradno sestavljene svoje letne račune s prilogami, tako po vojnem budžetu, kakor po vseh fondih in izvanrednih kreditih na pregled vojnemu ministru.

Vojni minister pregleda, preizkusi in likvidira s pomočjo kontrolnega oddelka kot vojaške kontrole te račune in ako so pravilni, razreši polagatelje računov odgovornosti. Po dovršenem pregledu pošlje se glavni kontroli glavni izvod po pozicijah budžeta dovoljenih in stvarno izdanih svot za vojsko za zaključni državni račun.

Pregled vojaških računov pri vojnem ministrstvu se prične z letnimi računi za l. 1898., a pregled in likvidiranje letnih računov od prejšnjih let izvrši glavna kontrola.

Glavni kontroli se prepušča pravica, da pregleda vojaške blagajne, kadar in ako ona to najde za potrebno.

O primanjkljajih, večjih od tisoč dinarjev, ki se dobijo o priliki pregleda letnih računov kakor tudi pri pregledu blagajn in materijala sodi, ako se ni dogodila zloraba, glavna kontrola.

Člen 54.

Bližja administrativna določila za računovodstvo in knjigovodstvo kakor tudi za vse ostalo v obče, predpisuje vojni minister.

Člen 55.

S tem zakonom se ukinja zakon o vojni administraciji od 3. januarja 1883. leta z izpremembami in dopolnili od 21. aprila 1885. leta in 6. februarja 1896. leta; zakon o nastanitvi vojske od 23. septembra 1885. leta pod E. No. 4549, zakon o furaži od 1. novembra 1865. leta z izpremembami od 12. decembra 1873. leta in izpremembami od 8. julija 1884. leta kakor tudi vsi predpisi in naredbe, ki bi bile v nasprotju s tem zakonom.

Člen 56.

Ta zakon stopi v veljavo od 1. januarja 1899. leta.

Priporočamo Našemu vojnemu ministru, da ta zakon objavi in poskrbi za njegovo izvršitev; oblastvom pa zapovedujemo, da po njem postopajo, a vsem in vsakomur, da se mu pokoravajo.

V Nišu, 28. novembra 1898.

ALEKSANDER s. r.

Zakon o nabavah vojaških potrebščin.

I. Obča določila.

Člen 1.

Ta zakon določa način in postopek pri nabavi vseh potrebščin za vojsko.

Vojaške potrebščine se nabavljajo:

- a) z licitacijo in
- b) z neposrednim nakupom.

Člen 2.

Licitacija je redni način nabave vseh potrebščin za vojsko potom draženja in se deli na:

- a) ustmeno (javno) in
- b) pismeno. (ofertalno, tajno).

Člen 3.

Nakup je izredni način nabave in se more vršiti:

- a) po ceni določeni v naprej, in
- b) po pogodbi.

Po v naprej določeni ceni se vrši nakup, kadar je več ponudnikov, vsled katerih tekmovanja je izgleda, da se doseže v naprej določena dovoljna cena brez ozira na vrednost predmeta, ki se kupuje.

Po pogodbi. Potom pogodbe, to je z nakupom brez javne dražbe, se morejo nabavljati vojaške potrebščine izjemoma, kadar je javna licitacija nemogoča ali je za državne interese neprimerna in v nujnih slučajih.

Člen 4.

Vojaška administrativna oblast, katera odreja nabave, določa po smislu tega zakona tudi način, kako naj se ta nabava izvrši.

Ona odobruje i cene za nabave.

Člen 5.

Za vse nabave naj oblast, ki jih izvrši, pripravi pismene pogoje in vzorce. Vzorce naj taista oblast po lastnih izkušnjah in po možnosti tudi s pomočjo strokovnjakov določi in ustanovi.

Pri nabavah, katerih vrednost ne presega vsote 2000 dinarjev, naj vzorce ustanavlja oblast, katera odreja nabavo; pri vseh drugih, katerih vrednost presega 2000 dinarjev, naj se vzorci ustanavljajo in določajo s pomočjo strokovnjakov, in v tem slučaju stavljajo poleg službenega pečata oblasti, ki nabavo izvrši in pečata starešine dotičnega oblastva, na vzorce svoje pečate tudi osebe, katere so bile za določitev vzorcev privzete kot strokovnjaki.

Kjer se vzorci ne morejo ustanoviti, se ima pismeno določiti kakovost predmeta in njegove izmere (dolžina, višina, debelina, teža, obseg itd.)

Kadar se dobava odstopi, potrdi dobavitelj s svojim pečatom tudi sam dotični vzorec, po katerem je pristal, da dobavo izvrši.

V pogojih pa mora biti natančno označena količina, kakovost, čas in kraj izročitve; način predaje, pregledanja in ocenitve; količina kavcije; posledice, ako dobavitelj ne izvrši dogovora in način in čas izplačila — kurz in vrsta srbskega denarja.

Člen 6.

Pri dobavah, katerih vrednost ne presega 2000 dinarjev in katere se sklenejo s pogodbo, se vzame od dobavitelja pismena obveza, da bo dobavo izvršil po pogodbi.

Pri dobavah, katerih vrednost presega 2000 dinarjev, se z dobaviteljem sklene pogodba na osnovi poprej navedenih pogojev.

Člen 7.

Predmeti, kateri bi bili večjih izmer, nego je z dogovorom in vzorcem predvideno in glede katerih se s komisij-skim izveščajem potrdi, da odgovarjajo kakovosti po pogodbi in vzorcu in da se morejo brez škode uporabiti za namenjeno svrho, se prevzamejo, toda brez vsakega doplačila.

Ako bi pa predmeti imeli manjše mere in se komisijsko potrdi, da se tudi v tem slučaju morejo uporabiti brez škode, tedaj določa komisija, koliko se ima vsled tega dobavitelju odbiti od pogojene cene.

Predmeti, kateri po kakovosti ne odgovarjajo dogovorjenim pogojem in vzorcu, se nikakor ne sprejmejo niti se ne kupijo za kako drugo svrho.

Člen 8.

Dogovorjena količina predmetov se mora v polnem obsegu dobaviti.

Oblastvo pa, ki dobavo izvršuje, more dopustiti, da se pri predaji izroči 2% manj ali več od dogovorjene količine, to pa samo pri tovarniških izdelkih.

Člen 9.

Dogovorjene količine se imajo dobaviti točno v določenih rokih.

Ako bi dobavitelj zahteval podaljšanje roka za predajo, se mu more to dovoliti v slučaju, ako se more to brez škode za državne interese učiniti.

V tem slučaju mora dobavitelj plačati državni blagajni za vsak zakašnjeni dan predaje po 50 (petdeset) dinarskih par od vsakega tisoča dinarjev vrednosti dobave, ki se je zakasnela.

Od te globe za zakašnjenje je oproščen dobavitelj samo v slučaju, ako so zakasnitev povzročile nepremagljive ovire, katere je dokazati. Ali ako dobavitelju po istem dogovoru niso preje izplačane poprejšnje izvršene dobave, katere je določena komisija prevzela in račune pravoveljavno potrdila.

O tem ima odločati oblast, katera je dobavo odredila.

Ako pa bi dobavitelj dogovorjene dobave pravočasno ne izvršil niti bi najmanje tekom 10 dni pred potekom roka za-prosil za podaljšanje, se pogodba ž njim razruši in on izgubi sorazmeren del kavcije po vrednosti neizvršene dobave z do-plaćilom razlike v ceni, ako bi bila ta pri ponovni dobavi po-tom drugega dobavitelja večja nego cena, ki je bila ž njim dogovorjena. V to svrhu se ostanek kavcije zadrži kot garan-cija do končnega zaključka ponovne dobave z drugim doba-viteljem.

Večjo razliko nego zadržana kavcija ima nadomestiti iz ostale svoje imovine.

Člen 10.

Pri vseh dobavah, katerih vrednost presega 500 dinar-jev, določa oblast, ki nabavo izvršuje, prevzemno komisijo treh strokovnjakov. Ta komisija se prepriča z vsemi veščaskimi sredstvi, da dobavljeni predmeti odgovarjajo točno pogojem, dogovoru in vzorcu. O rezultatu pregleda poda komisija pis-meni izveščaj oni oblasti, ki jo je odredila.

Ako bi člani komisije o priliki pregleda in ocene pred-metov ne bili soglasni, je merodajno mišljenje večine.

Dobavljene in izročene predmete, katerih vrednost ne presega 500 dinarjev, pregleduje, ocenjuje in prevzema stare-šina komande ali oblasti, ki dobavo izvršuje ali oseba, ki jo zato odredi.

Pregled in merjenje predaje se vrši vedno v prisotnosti poslovođje.

Člen 11.

Kadar se radi pomanjkanja državnih činovnikov odredi za člana komisije oseba civilnega stanu, je dolžna se pozivu odzvati in v komisiji sodelovati. Za slučaj, da se pozivu ne odzove in izostanka ne opraviči, ga oblast, ki ga je odredila, kaznuje s 30 dinarji v korist državne blagajne.

Člani komisije iz civilnega stanu morajo pred početkom dela položiti ustmeno prisego, ki se glasi:

»Jaz N. N. (ime in priimek) prisegam, da hočem kot veščak med državo in N. N. (ime in priimek dobavitelja) svoje mnenje dati po svojem najboljšem znanju in zavesti. Tako mi Bog pomagaj.«

Člen 12.

Ako bi kaka izmed dogovarjajočih se strank ne bila zadovoljna z odločbo komisije pri dobavah v vrednosti čez 1000 dinarjev, ima pravico da zahteva strokovno komisijo veščakov, v katero vsaka stranka izbere po jednega člana in ta dva izbereta tretjega kot predsednika.

Člen 13.

Za slučaj, da bi se člani strokovne komisije veščakov ne zjedini v izberi predsednika, se obrnejo na neposredno krajevno politično oblastvo (upravitelja mesta, okrožnega ali, koder tega ni, sreskega načelnika), ki določi predsednika, toda v nobenem slučaju jedne izmed oseb, ki so bile od strani izbranih veščakov kandidirane in so kot take postale vzrok njihovega nesoglasja. V to svrhu naj člani komisije v svojem poročilu naznanijo osebo, zaradi katere je nastal razpor.

Pri taki izberi predsednika se je ozirati na stan onih, ki so v komisiji.

Člen 14.

Tako sestavljena komisija na novo pregleda in preišče z vsemi veščaškimi sredstvi zavrjnene predmete in kar ona enoglasno ali z večino glasov odloči, je obvezno za obe pogodbeni stranki.

Člani strokovne komisije veščakov so odgovorni za škodo, katera bi nastala za državno blagajno vsled njihove odločbe.

Ako predmeti odgovarjajo vzorcu in dogovorjenim pogojem, strokovna komisija veščakov pristopi formalnemu njihovemu sprejetju. Ona podpiše tudi račun predaje.

Strokovna komisija veščakov predloži pismeni izveščaj oblasti, katera vrši nabavo, ta pa zopet priobči njeno odločbo dobavitelju na podpis.

Člen 15.

Izveščaji komisij bodisi rednih, bodisi veščaških, morajo biti popolni, točni in jasni o tem, ali predmeti odgovarjajo vsem dogovorjenim pogojem ali ne. Ako ne odgovarjajo, v čem in v koliko se razlikujejo od njih.

Komisije ne morejo nikakor predlagati dotičnim oblastvom, da naj se predmeti prevzamejo, pa naj bi to bilo pod kakoršnimi pogoji si že bode, ako se predmeti po kakovosti razlikujejo od vzorca in dogovorjenih pogojev.

Člen 16.

Pri dobavah, katerih vrednost ne presega 1000 dinarjev, se ne uporablja strokovna komisija veščakov, nego velja ocena prvega komisijskega pregleda ali določene osebe (člen 10.) kot obvezna za obe pogodbeni stranki.

Člen 17.

Članom redne komisije plača dnevnicu oblastvo, ki jih je imenovalo in sicer po 10 dinarjev, ako niso državni činovniki. Člani strokovne komisije veščakov dobijo, ako niso državni činovniki, to dnevnicu po 10 dinarjev, katero jim plača ona pogodbenih strank, katera je komisijo zahtevala.

Člen 18.

Kot kavcijo polagajo srbski domačini 10%, inozemci 20% od skupne pogojene vrednosti dotične dobave.

Kavcija se smatra kakor vsaka druga zaloga, na katero ima vojaška oblast predpravico pred vsemi drugimi upniki.

Člen 19.

Kavcija se polaga:

1. v gotovem denarju,
2. v srbskih državnih garantiranih papirjih po nominalni vrednosti,
3. v akcijah Narodne banke in Izvozne banke po kurzu ali po njihovem garancijskem pismu z označeno vrednostjo,
4. v založnicah uprave fondov in v neizplačanih državnih računih po nominalni vrednosti,
5. v akcijah srbskega brodarskega društva v $\frac{3}{4}$ njihove nominalne vrednosti in
6. v akcijah in delnicah privatnih srbskih denarnih zavodov v $\frac{2}{3}$ njihove vrednosti po kurzu, ki velja zanje ob istem času.

Člen 20.

Neizpolnitev pogodbe ima za posledico razrušenje pogodbe, izgubo kavcije in povračilo škode, in sicer:

Ako dobavitelj v ničemer ne izpolni pogodbe, izgubi vso kavcijo.

Ako je izročitev dobave razdeljena v več rokov in dobavitelj ne izroči določene količine, izgubi sorazmeren del kavcije po vrednosti količine neizročene dobave.

Odločba oblasti o izgubi kavcije je izvršljiva in je ni treba pribavljati sodnim potom, niti ima dobavitelj pravico, da zahteva kavcijo sodnim ali kakim drugim potom.

Ako bi z razrušenjem pogodbe nastopila škoda za državo, zahteva država povračilo iz ostale imovine dobaviteljeve.

Ako se dobavitelju za celo zavrnjeno ali samo jeden del dobave podaljša rok izročitve po smislu člena 9. tega zakona in ta v tem roku izroči predmete ali stvari po dogovorjenih pogojih, ne izgubi ničesar od kavcije.

Člen 21.

Ako dobavitelj ne pristane na ponovno izročitev cele dobave ali zavrjenega dela v pripuščenem mu roku, ali pristane, da se ugotovi, da tudi ta izročitev ne odgovarja pogodbi in se zavrne, v tem slučaju se ne morejo določiti novi roki, nego se pogodba takoj razruši in dobavitelj izgubi vso ali sorazmerni del kavcije v smislu člena 20. tega zakona.

Člen 22.

Odločbo o razrušenju pogodbe izda vojaška administrativna oblast, ki je odobrila in odredila nabavo.

Člen 23.

Dobavitelju se izplača račun, kadar dobavo izvrši in kadar mu oblast, ki predmete upravlja, potrdi na podpisnem računu, da je predmete v označeni količini po pogodbi izročil. Ako je komisija pri prevzemu sodelovala, se odredi izplačilo, kadar poleg oblasti potrdijo na računu tudi člani komisije, da so predmeti pregledani in prevzeti.

Izplačilo se izvrši v dogovorjenem novcu in v dogovorjenem roku pri določeni blagajni.

Člen 24.

Vzorci in pogoji, dogovorjeni z dobaviteljem se izročijo osebi, ki predmet upravlja in ta je dolžna, da nadzoruje, da se dobave pravočasno in točno po pogodbi izvrše.

Ako dobavitelj ne bi izvršil predaje po pogodbi ob določenem času in bi upravitelj ne obvestil o tem takoj, najdalje pa v roku 24 ur svoje predpostavljene oblasti, se sodnijski kaznuje.

Člen 25.

Vse potrebščine, katere država nabavlja za vojsko doma bodisi posredno ali neposredno, niso podvržene plačilu nikakih občinskih dajatev.

II. POSEBNA DOLOČILA.

A. Postopek pri licitacijah v občē.

Člen 26.

Licitacije se vrše ustmeno — javno, pri katerih konkurenti dražijo cene navzdol, in pismeno — tajno, pri katerih konkurentje vložē pismeno svoje ponudbe (oferte) in najnižje cene v zaprtem zavoju.

Ako se pri prvi licitaciji ne doseže dovoljna cena, tedaj odredi pristojna oblast še jedno licitacijo kot poslednjo. Ako se tudi pri tej ne doseže dovoljna cena, odloči pristojna administrativna oblast, kako naj se dobava izvrši.

Pravico tekMOVATI pri licitacijah ima vsakdo, kdor zadošti postavljenim pogojem in kdor se bavi s proizvodanjem, predelovanjem ali trgovino (bodisi posredno ali neposredno) dotičnih predmetov.

Člen 27.

V službeni oglas se mora staviti:

1. kaj in koliko se nabavlja,
2. dan in kraj, kjer se licitacija izvrši,
3. kraj, kjer se razpologē vzorci in pogoji, in
4. velikost kavcije.

Vsaka licitacija se mora oglasiti trikrat eden za drugim v »Srbskih Novinah« in sicer prva najmanj dvajset, a druga najmanj deset dni poprej, nego se izvrši, računajoč od dneva prvega oglasa. Po potrebi se morejo licitacije oglasiti tudi v inozemskih novinah.

Člen 28.

Licitacije se vrše komisijsko. Komisija sestoji iz 3 ukaznih oseb, katere določi oblast, ki nabavo vrši.

V pomanjkanju častnikov in vojaških činovnikov se morejo odrediti za člane komisije tudi politični činovniki in občinski predstojniki in odborniki občinskih sodišč ali njihovi namestniki.

Člen 29.

Da se more prva licitacija izvršiti, je treba, da so navzoči najmanj trije dražitelji (licitanti) ali ponudniki (oferanti).

Ako bi se prva licitacija ne mogla izvršiti zaradi nepopoljnega števila dražiteljev ali bi se izlicitirana cena ne odobrila, more pristojna administrativna oblast odrediti drugo licitacijo, pri kateri morata biti navzoča najmanj dva dražitelja ali ponudnika.

Ako bi se tudi na tej drugi licitaciji ne prijavil zadosten broj konkurentov ali bi se dosegla previsoka cena, tedaj pristojna oblast določi drug način nabave.

a) Postopek pri ustmenih licitacijah.

Člen 30.

Licitacija se vrši samo predpoldne, začenja se ob 9. in traja najdalje do 12. ure opoldne.

Ob tem času se licitacija za vse izlicitirane predmete zaključi. Dražitelji se sprejemajo radi dražitve samo do 11. ure predpoldne.

Člen 31.

Dražitelji so dolžni prečitati in podpisati pogoje, kakor tudi položiti kavcijo, predno začnejo dražiti.

To priobčenje pogojev se ima izvršiti tako-le: »Prečitali smo te pogoje in pristanemo po njili, da dražimo.«

Spodaj podpis dražilca, a v podaljšanju pogojev se stavi naslov:

»Zapisnik

licitacije izvršene na dan meseca leta . . .« — potem se izpišejo imena dražiteljev po vrsti podpisov jedno pod drugim in poleg njih se postavijo cene, katere bodo ponujali pri draženju.

Člen 32.

Brez položene kavcije nima nikdo pravice, da licitira. Kavcijo polaga vsak dražilec za sebe.

Kakor kak dražitelj prestane dražiti, se mu kavcija vrne razen poslednjemu, ki je ponudil najnižjo ceno.

Člen 33.

Predno se prične draženje, komisija opozori dražitelje, da jim je za časa trajanja licitacije zabranjen vsak medsebojen sporazum, razgovor in namerni odhod iz lokala, kjer se vrši licitacija.

Člen 34.

Kadar se licitacija dovrši, se stavi na koncu zapisnika ta-le obveza: »N. N. se obvezuje po licitaciji, katera se je danes izvršila, po priobčenih mu pogojih dobaviti . . . kg, metrov, komadov itd. (kar že bodi) podinarjev vsak kilogram, meter, komad itd.« — nato se dotični svojeročno podpiše, komur je ostala dobava.

Končno komisija zaključi s tem-le potrdilom: »Da se je licitacija v naši prisotnosti izvršila in zaključila, potrjujemo:« — zatem se pristavi datum in se podpiše.

Ako ni došlo zadostno število dražiteljev, komisija tudi to postavi v zapisnik, se podpiše in postopa po členu 35.

Člen 35.

Pogoji z zapisnikom dostavijo se pristojni administrativni oblasti pe preteku dveh dni po zaključeni licitaciji v odločitev z izčrpnim mišljenjem o izlicitiranih cenah in podkrepljenim s potrebnimi podatki in cenami za tiste predmete

iz treh poslednjih let, ako so znane. Odločujoča oblast izda v roku 10 dni računajoč od dneva, ko je prejela izveščaj o licitaciji, odločbo ali licitacijo odobri ali ne in do te odločbe se kavcija dražitelja z najnižjo ceno zadrži kot zaloga pri oblastvu, ki je licitacijo izvršilo.

Država stopi v obvezo napram dražitelju od dne, ko odločujoča oblast podpiše odločbo, s katero se licitacija odobri.

Dražitelj stopi v obvezo napram državi ob času in dnevu, ko licitacijo sprejme in se podpiše na pogojih v smislu člena 30. tega zakona proti temu, da odločujoča oblast v označenem roku izreče odobrenje, sicer se mu vrne kavcija.

Od tega časa in dne se ne more odreči prevzeti dobavi.

Člen 36.

Ako bi kdo hotel po zaključeni licitaciji ovreči izlicitirano ceno, se more to zgoditi samo pod temi-le pogoji:

1. da vloži pismeno izjavo pri dotični oblasti, ki licitacijo vrši, in v njej označi nižjo ceno nego je izlicitirana, najdalje v roku 2 dni počenši od njenega zaključenja;

2. da položi dvojnato kavcijo v primeri z najnižjo izlicitirano ceno;

3. da ostane v obvezi s svojo ceno i kavcijo do završitve ožjega draženja odnosno ponovne licitacije;

4. da brezpogojno pride osebno ali njegov zakoniti zastopnik na ožjo dražbo odnosno ponovno licitacijo v času, katerega mu odredi dotična oblast.

Pri tem se postopa tako-le: ako se javi samo jeden za ovrženje najnižje izlicitirane cene, se vrši ožja dražba med njim in licitantom v roku 3 dni.

Ako se jih javi več nego jeden za ovrženje najnižje izlicitirane cene, tedaj se razpiše ponovna licitacija v roku 3 dni počenši od dneva in časa, katerega je bila zaključena prva licitacija.

Po eni izvršeni ožji dražbi in po eni izvršeni ponovni licitaciji se ne dovoli več ovračanje cene za dotično nabavo.

Kdor ne pride na ožjo dražbo, odnosno ponovno licitacijo, izgubi kavcijo v korist državne blagajne. Ako oblast

vsled njihovega neprihoda ni mogla izvršiti ožje dražbe, odnosno ponovne licitacije, konstatira to v zapisniku in smatra prvo izlicitirano najnižjo ceno kot rezultat licitacije za dotično nabavo; ako pa se ožja dražba, odnosno ponovna licitacija more izvršiti, tedaj veljajo najnižje dobljene cene za končni rezultat dražbe in postopa se po določilu člena 35. tega zakona.

b) Postopek pri pisemenih (ofertalnih) licitacijah.

Člen 37.

Pred vložitvijo ponudbe (oferte) ima ponudnik (ofertant) pravico, da prečita in podpiše pogoje s pripombo, da so mu poznani.

Za one, ki vložijo ponudbe, a niso prečitali pogojev, se smatra, da so jim pogoji znani in so ti zanje obvezni.

Člen 38.

Ponudbe vložene brez kavcije ne veljajo.

Ponudbe se vložijo v zaprtem zavoju z naslovom n. pr. »Ponudba gospodu vojnemu ministru za dobavo« ali »Ponudba komandantu divizijske oblasti za dobavo«.

Ponudbe sprejema komisija po vrsti, kakor se ji izroče in pristavi na vsako zaporedno številko.

Cene predmetov v ponudbi se vpišejo v številkah in z besedami.

Vsaka ponudba mora biti opremljena s predpisano kolekovno znamko od 10 (deset) dinarjev.

Člen 39.

Kadar se objavi dobava več predmetov iz jedne kategorije kakor n. pr. več vrst sukna ali več vrst platna ali več vrst kož itd., tedaj se morajo v ponudbe, ki se vložijo, sprejeti vsi predmeti iz dotične kategorije in vsakemu označiti cena. Kot najpovoljnější ponudba se smatra ona, v kateri bode vrednost vseh predmetov iz jedne kategorije v primeri s cenami ostalih ponudnikov pri skupni izbiri najnižja.

Ponudbe, v katerih ne bi bili sprejeti vsi predmeti iz dotične kategorije v popolnih količinah, kakor so objavljene, ne veljajo.

Člen 40.

Ne sprejemajo se ponudbe, v katerih se izjavlja, da n. pr. ponudnik sprejme dobavo z nižjo ceno, kakor ostali ponudniki po dinarjev itd. niti se pod nikakršnimi pogoji ne dopušča, da se stavlja izvestni odstotki za popuščanje pri že označeni ceni.

Veljajo edino ponudbe, v katerih je točno označena cena za vsak predmet bodisi po kilogramu ali metru, kakor se kaj nabavlja.

Enkrat predana ponudba se ne vrne. Zadnji rok za predajo je 11. ura predpoldne onega dne, ki je določen za licitacijo. Takoj ob 11. uri se začno ponudbe odpirati.

Člen 41.

Predno se prične z otvoritvijo ponudb, se sestavi zapisnik licitacije po določilu člena 31. tega zakona in v podaljšanju pripravljenih pogojev, v katero pridejo imena dražiteljev.

Pismene ponudbe se odpirajo in čitajo v prisotnosti došlih ponudnikov.

Člen 42.

Ko se vse ponudbe odpro, komisija pripiše poleg imen ponudnikov v zapisniku predmete v ponujenih cenah, izračuna vrednost vsakemu predmetu posebej po količini in določi iz skupne izbire, kateri ponudnik je po skupni vrednosti vseh predmetov najcenejši; potem potrdi s svojimi podpisi zapisnik kakor je predpisano (člen 34. zakona), in ga nato uradnim potom predloži pristojnim oblastim v odločbo.

Člani komisije se ne smejo oddaljiti, dokler svojega posla popolnoma ne izvrše.

Do odobritve licitacije po predloženih ponudbah se zadržijo kavcije in ponudbe vseh ponudnikov. Naknadne ali nove ponudbe se ne sprejemajo.

Člen 43.

Izdana odločba o izvršenih licitacijah, bodisi ustmenih ali pismenih se v smislu člena 35. tega zakona priobči tudi do-

tičnim licitantom, katerih cene so se usvojile, ostalim pa se vrne kavcija.

B. Postopek pri nakupih.

a) Pri nakupih po naprej določeni ceni.

Člen 44.

Določanje in objavljanje tega načina nabave kakor tudi sestavljanje pogojev se vrši na isti način kakor je predpisano za ustmene ali pismene licitacije.

Taka nabava se vrši po komisiji 3 članov, v kateri sodeluje upravitelj kot tretji član.

b) Pri nakupih s pogodbo na borzi in zunaj nje.

Člen 45.

Sklepanje dobav na borzi in izročitev predmetov se vrši po določilih zakona o borzi.

Odločbe z navodili kakor tudi pojasnila za ta način kupovanja izdaja vojni minister.

Člen 46.

Nabavo potrebščin zunaj borze vrše pristojni administrativni organi odnosno osebe, katerim bi oni to naložili kot dolžnost. Ako se dotičnemu organu zdi potrebno, more v to svrhu odrediti tudi komisijo 2 ali 3 oseb.

Osebe, ki vršijo ta način kupovanja, se pogajajo s prodajalci in sklepajo pogodbe.

Ali naj bo ta pogodba takoj izvršljiva, zavisi od odobritve oblasti, ki je ta način kupovanja odredila, zavisi od določil in navodil, katera so dotičnim osebam kot kupcem izdana.

III. Posebna določila.

Člen 47.

Vse vojaške potrebščine se morejo v glavnem tako-le grupirati:

1. hrana za ljudi in živino;
2. obleka z ostalo opremo in garnizonske potrebščine;

3. oborožitev, bojna oprema in podkov;
4. inženjersko orodje in material;
5. sanitetska oprava in material;
6. zgradbe in stanovanja in
7. naučne in tehnične potrebščine.

Člen 48.

Vse materialije in artikli v prirodnem ali predelanem stanju, vsi predmeti in vse potrebščine v predelanem, nepredelanem ali izvestnem stanju za potrebo vojske se nabavljajo po odredbah tega zakona v prvi vrsti doma od domačih proizvajalcev in predelovalcev ali poduzetnikov, ki so državljani kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Pri tem naj se vse večje in deljive dobave po možnosti delijo na manjše dele (partije) tako da se tudi manjši kapitalisti, proizvajalci in predelovalci morejo udeleževati dobav.

V kolikor pa bi teh materialij, artiklov, predmetov in ostalih potrebščin ne bilo, niti bi se ne mogli proizvajati, predelati in izdelati doma, se nabavljajo tudi v inozemstvu ravnotako po odredbah tega zakona.

Člen 49.

Za one predmete in materialije, katerih ni doma, ampak se morajo nabavljati iz inozemstva, a ne spadajo v vrsto splošnih špekulativnih stvari, kakor so to predmeti in materialije oborožitve, bojne opreme, knjige, tehnični in kirurški naučni instrumenti, ki se nabavljajo po določenih cenah, se morejo cene poedinih tovarn in poduzetij, ki te predmete, materialije in oprave prodajajo, preiskusiti in tedaj veljajo njih ponudbe kot oferti, po katerih se po določilih tega zakona morejo skleniti dobave po odločbi vojnega ministra.

Take nabave ne podležejo plačilu carine, obrtnega davka in ostalih postranskih carinskih stroškov.

Člen 50.

Materialije in predmeti, ki so od strani države monopolizirani, se nabavljajo po določeni ceni.

Člen 51.

Za materijalije, artikle, predmete in ostale potrebščine, ki so doma, pa se ne morejo nabaviti vsled tega, ker se domači proizvajalci, predelovalci in dobavitelji nočejo udeležiti dobavljanja ali so cene nesorazmerno višje v primeri s cenami tujih tržišč, more vojni minister, potem ko se je obrnil na pristojne administrativne oblasti, odrediti splošno licitacijo, katere se more udeležiti vsak kdor hoče, brez ozira na državljanstvo.

Člen 52.

Osebe, katere so kadarkoli odstopile od izvršitve odstopljene jim dobave ali so na kakršenkoli način ovirale nabavo in s tem oškodovalе državne interese ali so pri izročitvi povzročale vojaškim oblastvom težkoče in neprilike z raznimi zahtevami in neumestnim postopanjem, morejo vojaške administrativne oblasti, ki nabavo odredjajo in odobravajo, izključiti za tri leta od udeležbe pri vojaških dobavah, kar je takoj razglasiti v »Srbskih Novinah« in v »Službenem vojnem listu«. Odločba o tem je izvršljiva.

Člen 53.

Za vse vojaške dobave, sklenjene dosedaj, kakor tudi za one, ki bi se sklenile predno stopi ta zakon v veljavo, bodisi z domačimi poduzetji ali sicer — se imajo uporabiti določila dosedanega zakona o nabavah vojaških potrebščin.

Člen 54.

Ta zakon stopi v veljavo od dne, ko ga kralj podpiše in ko se razglasi. Tedaj prestane veljati zakon o nabavah vojaških potrebščin od 6. oktobra 1899. leta F. A. Nr. 6907.

Priporočamo Našemu vojnemu ministru, da ta zakon razglasi vsem našim ministrom, da poskrbijo za njegovo izvršitev, oblastvom pa zapovedujemo, da po njem postopajo, a vsem in vsakomur, da se mu pokoravajo.

Beograd, 28. marca 1904.

Peter s. r.

Zakon o ženitvi častnikov, podčastnikov, kaplarov in redovov.

I.

O ženitvi častnikov.

Člen 1.

V interesu vojaške službe in boljše strokovne izobrazbe častnikov se zabranjuje ženitev podporočnikom.

Člen 2.

Poročnikom se dovoljuje ženitev po dovršitvi 5 let častniške službe. Od tega so izvzeti sodni in sanitetni častniki, ki se morejo ženiti, čim so imenovani v čin poročnika.

Člen 3.

Kapetanom II. klase in ostalim častnikom višjega čina se dovoljuje ženitev.

Člen 4.

Vsak častnik, ki želi stopiti v zakon, je dolžan prositi za načelno dovoljenje ženitve.

Samo na podlagi te dovolitve in potem, ko izpolni ostale pogoje po določilih tega zakona, se more vložiti prošnja za končno dovolitev ženitve.

Člen 5.

Vsak častnik mora predložiti dokaze, da je oseba, s katero želi stopiti v zakon, dostojna po njenem obnašanju, značaju in rodbinskih zvezah, da bode njegova soproga.

Člen 6.

Ženitev tako v načelu kakor končno dovoljuje vojni minister.

Člen 7.

Da oženjeni častniki v činu poročnika zasigurajo materialno svoje zakonsko življenje, so dolžni v prošnji za končno dovolitev ženitve predložiti dokaze o tem, da na plači nimajo nikakih bremen.

Izvzeti so od tega oni odbitki, ki se po zakonih ali predpisih redno odbijajo od plače.

Razen tega morajo zavarovati svoje življenje za gotovo vrsto let v korist svoje žene in otrok pri kakem domačem zavarovalnem društvu v Srbiji na svoto najmanj 10.000 dinarjev ali tako svoto plodonosno naložiti pri upravi fondov v gotovem denaju ali v vrednostnih državnih papirjih.

Člen 8.

Vplačilo police kakor tudi položitev denarne svote ali vrednostnih državnih papirjev ima pasti na breme osebe, ki se s častnikom poroči, njenih roditeljev, sorodnikov ali drugih oseb.

Člen 9.

Dolžnost dotičnega častnika, ki se ženi, je, da sam zavaruje sigurnost vplačila začasne police s pravoveljavno pogodbo ali s prevzetjem kakega imetja, denarja ali varnih papirjev.

Ako bi zanemaril to storiti in bi vsled tega polica zgubila svojo vrednost, se dotični častnik kaznuje po členu 15. tega zakona.

Člen 10.

Da se vplačilo police redno in ob dogovorjenem času vrši, je dotični častnik dolžan o tem uradnim potom predlagati originalne premijske priznanice od vplačila na polico, čim vplačilo izvrši, katere priznanice se s polico vred hranijo v blagajni vojnega ministrstva.

Člen 11.

Polica o zavarovanju življenja se predlaga vojaškemu oblastvu s prošnjo za končno dovolitev ženitve in se hrani v blagajni vojnega ministrstva skozi deset let, računajoč od dneva zavarovanja, a potem se vrne lastniku, ki naj se sam briga za njo.

Za slučaj raneje smrti zavarovanega častnika izroči vojaška oblast, potem ko od dotičnega zavarovalnega društva prejme vrednost police, denar s polico določenemu nasledniku, ako je polnoleten, sicer pa ga odda v zapuščino umrlega.

Dokler se založena polica ne vrne, izplačilo iste nima nikake veljave.

Člen 12.

Ako bi poročena oseba umrla pred možem, preide breme vplačila police na moža, ako ima otroke kakor tudi za slučaj ločitve zakona.

Člen 13.

Polica se ne more založiti, drugemu odstopiti in izplačati brez dovolitve vojnega ministra.

Člen 14.

Častnik, ki se ženi, ne sme imeti dolgov na plači, niti ne sme po ženitvi svoje plače obremeniti.

Bremena na nepremičnem imetku se ne vzamejo v račun.

Člen 15.

Častnik, ki ravna protivno odredbam tega zakona ali če se od njegove plače zahteva poplačilo kakega dolga z izvršilno sodbo, odločbo ali poravnavo, se kaznuje, ako v ta dolg ni zašel vsled kakega nesrečnega slučaja, z izgubo častniškega čina.

Za izrek te kazni je pristojno vojno sodišče za častnike.

Člen 16.

Določila tega zakona veljajo tudi za one častnike, ki bi iz civilnega stanu kot oženjeni bili sprejeti za sodne in sanitetne častnike, bodisi prvokrat, bodisi kot častniki v pokoju, v ostavki itd.

Člen 17.

Častniki v činu kapetana I. in II. klase, kakor tudi višji častniki ne polagajo pri ženitvi nikakega materialnega zavarovanja. Za nje velja predhodna dovolitev ženitve z označeno osebo kot konečna.

II.

O ženitvi podčastnikov, kaplarov in redovov.

Člen 18.

Narednikom, ki so dovršili pet let naredniške službe, se dovoljuje ženitev. Ali tudi oni morajo pred vstopom v zakon naznaniti osebo, s katero žele stopiti v zakon, in dobiti za to dovoljenje. Ako bi se našlo, da izbrana oseba ne odgovarja stanu narednika, se ženitev zabrani.

Člen 19.

Oni naredniki, ki so oženjeni, ne morejo postati častniki.

Člen 20.

Prošnje o ženitvi narednikov rešuje komandant aktivne vojske.

Člen 21.

Podnarednikom, kaplarom in redovom se zabranjuje ženitev, dokler so v stalnem kadru.

Oni kaplari in redovi pa, ki so začasno odpuščeni, se morejo ženiti, ne da bi prosili kakega odobrenja za to.

Člen 22.

Določila členov 18. in 21. se ne nanašajo na podčastnike, kaplare in redove vojaških godb, politične žandarmerije in obmejne čete.

Člen 23.

Duhovniki (meniškega reda ali posvetni), ki bi brez predpisane dovolitve vojaške oblasti izprašali ali poročili kako osebo vojaške vrste, o katerih je govor v tem zakonu, se kaznujejo z zaporom do jednega leta ali z denarno kaznijo od 300--2000 dinarjev v korist orožnega fonda.

Člen 24.

Pravila za izvršitev tega zakona predpiše vojni minister.

III.

Prehodna določila.**Člen 25.**

Kadar ta zakon stopi v veljavo, preстане veljati »Zakon o ženitvi častnikov, podčastnikov in redovov od 3. avgusta 1898. leta«, kakor tudi vsi ostali predpisi in naredbe, ki bi bile protivne temu zakonu.

Za one častnike in narednike, katerim je končno dovoljena ženitev predno stopi v veljavo ta zakon, veljajo določila dosedanjega zakona s tem, da se kapetanom I. in II. kl. in oženjenim narednikom vrne vložena kavcija, čim ta zakon stopi v veljavo.

Člen 26.

Ta zakon stopi v veljavo z dnem, ko ga podpiše kralj.

Priporočamo Našim Ministrom, vojnemu, prosvete in cerkvenih poslov, da ta zakon objavijo in poskrbijo za njegovo izvršitev, v kolikor se koga tiče; oblastvom pa zapovedujemo, da po njem postopajo, a vsem in vsakemu, da se mu pokoravajo.

V Beogradu, 24. decembra 1901.

Aleksander s. r.

Vojno ministerstvo
S. Nr. 18.

Pravila

za izvršitev zakona o ženitvi častnikov, podčastnikov, kaplarov in redovov.

Na osnovi člena 24. zakona o ženitvi častnikov, podčastnikov, kaplarov in redovov predpisujem ta-le pravila:

1. Kadar častnik po smislu člena 2. ali 3. omenjenega zakona dobi pravico do ženitve, mora predno se spusti v ženitno pogodbo, predložiti prošnjo uradnim potom, da se mu ženitev v načelu odobri (odstavek 1. člena 4. tega zakona).

2. Kadar častnik dobi dovolitev v načelu in potem, ko je izbral osebo, s katero želi stopiti v zakon, se mora obrniti s prošnjo, da se mu ženitev z izbrano osebo končno odobri (odstavek 2. člena 4. navedenega zakona).

3. Častnik mora v svoji prošnji za končno dovoljenje izjaviti, da nima nikakoršnih osebnih dolgov.

Pristojni starešina, ki predloži rednim potom to prošnjo v rešitev vojnemu ministru, se prepriča tudi od svoje strani in potrdi, da so navedbe prosilčeve, v kolikor se tičejo dolgov na njegovi plači, točne. (Odstavek 1. člena 7. in člen 14. navedenega zakona.)

4. S prošnjo za končno dovolitev ženitve so dolžni častniki v činu poročnika predložiti izvirno polico jedne od zavarovalnih domačih družb v Srbiji (za sedaj pri Beograjski Zadrugi) na vsoto najmanj 10.000 dinarjev na korist svoje bodoče žene in dece za dobo najmanj 20 let; ali namesto zavarovalne police predložiti izvirno obvezno izjavo uprave fondov, s katero se potrdi, da je pri upravi fondov plodonosno naloženih najmanj 10.000 dinarjev v gotovem novcu v korist bodoče žene in dece; ali končno s prošnjo izročiti blagajni svoje komande ali oblastva najmanj 10.000 dinarjev v vrednostnih srbskih državnih papirjih (odstavek člena 7. navedenega zakona).

Komande ali oblastva izdajo predajalcu začasno priznanico za sprejem vrednostnih papirjev.

Pristojni starešina predloži, potem ko se je prepričal, da so izpolnjeni vsi pogoji zakona o ženitvi častnikov, podčastnikov, kaplarov in redovov, rednim potom prošnjo vojnemu ministru.

V svojem poročilu o prošnji potrdi predpostavljeni starešina, da je oseba, s katero želi častnik stopiti v zakon, dostojna, da vstopi v častniško družbo. Za slučaj, da je ta oseba in njeni roditelji nepoznana, je dokaz o njenem značaju potrdilo pristojnega občinskega sodišča, potrjeno od politične oblasti (člen 5. navedenega zakona).

5. Kadar se polica, priznanica uprave fondov ali državni vrednostni papirji sprejmejo v blagajniškem oddelku vojnega ministrstva, izda to svojo priznanico, katera se izroči dotičnemu častniku zaradi njegove varnosti (člen 11.).

Na kak način osigura dotični častnik vplačilo police iz imetka osebe, ki jo želi vzeti, njenih roditeljev, sorodnikov ali drugih oseb (člen 8. in 9.), se prepušča njemu samemu in mu o tem ni potreba predlagati dokazov. Ako pa bi polica vsled ne-

dovoljnega osiguranja vplačil izgubila svojo vrednost, ali ako bi častnik zadolžil svojo plačo (člen 15. navedenega zakona), se obtoži pri vojnem sodišču za častnike.

Blagajniški oddelek vojnega ministerstva vrši strogo nadzorstvo, da se police zavarovalnih družb redno in pravočasno v določenem roku vplačujejo (člen 10. in 11. navedenega zakona), in da se izvirne priznanice vplačanih polic hranijo v blagajni vojnega ministerstva, katere priznanice so zavarovani častniki dolžni uradnim potom pošiljati, čim izvrše vplačilo.

Ako bi kak častnik opustil vplačevanje police, se takoj podvzamejo potrebni koraki da se vplačilo police položi, ako je mogoče, v nasprotnem slučaju pa se predloži poročilo, da bi se postopalo po odstavku 2. člena 9. navedenega zakona.

Dohodke založenih vrednostnih papirjev prejema blagajniški oddelek vojnega ministerstva sam in jih izroča častniku po službeni dolžnosti na njegovo priznanico.

6. Častniki čina kapetana II. klase in višjih so dolžni v smislu členov 5., 14. in 17. navedenega zakona izpolniti samo pogoje o značaju osebe, s katero se žele oženiti, in o svojem nezadolženem stanju.

7. Pristojni starešine strogo pazijo, da se na častnike, ki se oženijo po predpisih tega zakona, točno uporablja člen 15. istega zakona, kadarkoli nastopijo tam predvideni slučajji; a ravnotako, da po smislu člena 23. obtožijo duhovniške osebe, ako bi te vojaške osebe izpraševale ali poročale brez predpisane dovoljenja pristojne vojaške oblasti.

8. S temi pravili se zamenjajo »Pravila za izvršitev zakona o ženitvi častnikov, podčastnikov in redovov« od 4. marca 1899. leta S. No. 318.

Beograd, 11. januarja 1902.

Invalidske pokojnine.

Vojaškim invalidom v Sloveniji se nakazujejo in izplačujejo invalidske pokojnine začasno, dokler ne izide novi invalidski zakon, po naslednjih dveh naredbah poverjenišтва za narodno brambo, ki veljata seveda samo za območje deželne vlade za Slovenijo.

Pokojnine vdovam in sirotam po vojaških osebah se nakazujejo in izplačujejo po določenih starih avstrijskih zakonov.

211.

Naredba poverjenišтва za narodno brambo o navodilu za poslovanje pri nadpregledu (superarbitraciji) moštva.

Vsled preustroja vojske in domobranstva v eno telo z naslovom »narodna vojska« naj se pri nadpregledih posluje po nastopnih navodilih:

1. Dopolnilno poveljništvo bivše vojske, oziroma mornarice, domobranksko dopolnilno okrajno poveljništvo in črnovojniško okrajno poveljništvo v Trstu, Ljubljani, Celovcu, Celju in Mariboru se združijo pod naslovom »vojnodopolnilno poveljništvo v Trstu, oziroma v Ljubljani, Borovljah, Celju, Mariboru.« Vojnodopolnilno poveljništvo tržaško uraduje začasno pri vojnodopolnilnem poveljništvu v Ljubljani in je temu podrejeno.

Nadpregledna komisija uraduje pri vojnodopolnilnem poveljništvu v Ljubljani za Kranjsko, Koroško, Istro in Goriško, pri vojnodopolnilnem poveljništvu v Celju pa za Štajersko, in sicer vsak ponedeljek, s pričetkom ob 8. uri dopoldne.

Za svoje področje naj pa vojnodopolnilni poveljništvi v Ljubljani in v Celju določita uradne dneve in naj pravočasno obvestita člane nadpregledne komisije.

Člani nadpregledne komisije so:

poveljnik vojnodopolnilnega okraja ali njegov namestnik, vojnodopolnilnemu poveljništvu dodeljeni zdravnik, uradnik (častnik) gospodarskega urada II. vojnega okrožja,

dva zaupnika vojnih poškodovancev.

2. Nadpregledne spise za dejansko službeče moštvo pripravi njih polk, oziroma nadomestni bataljon, za neslužbeče moštvo pa vojno okrajno poveljništvo, kamor je dotični mož pristojen po svojem bivališču.

Nadpregledi moštva, ki pride k nadpregledu, se morajo pravočasno, najkeseje pa en dan pred nadpregledom poslati vojnodopolnilnemu poveljništvu, kjer se bo vršil nadpregled.

Pri neslužbečem moštvu naj se priloži nadpreglednemu spisu, če je le mogoče, izrek pristojne orožniške postaje glede na zmožnost za delo, oziroma kolikor mož izvršuje svoj poklic.

Ker je mnogo moštva, ki je zelo potrebno pokojnine, oziroma doklade, pa dosedaj še ni bilo pri nadpregledu, naj vojnodopolnilni poveljništvi v Ljubljani in v Celju takoj pričneta z nadpregledi. Začne naj se z onemoglim moštvom, ki dosedaj še ni bilo nadpregledano.

Ker je bila doslej pri posameznih nadpreglednih komisijah razredba zelo različna naj se vsi vojni poškodovanci novič nadpregledajo prej ko mogoče.

Za splošno navodilo velja: Narodna vlada hoče izdatno podpirati vojne poškodovance, nezmožne za delo; ne more in ne mara pa podpirati delomržnih, oziroma ljudi, ki podpore niso potrebni.

3. Odslej se bodo uporabljale samo te-le razredbe:

a) Sposoben«.

Ti se bodo porabljali za vojaško službo z orožjem.

b) »Za pomožno službo porabljiv kot«

c) »Nesposoben«.

1. Pošlje se na dopust za šest ali dvanajst mesecev; ko dopust poteče, se novič nadpregleda.

2. Se odpusti.

4. Pri vseh nadpregledih brez izjeme se mora dognati:

a) ali je hiba nastala vsled dejanske službe ali ne;

b) koliko odstotkov je mož nesposoben za svoj poklic, oziroma ali je mož sploh sposoben ali ne.

5. Vojni poškodovanci se premeste v razpregled tistega vojnodopolnilnega poveljništva kamor so pristojni po svojem bivališču. Pri tem poveljništvu se bodo tudi hranili nadpregledni spisi.

Odredbe glede priznanja pokojnine, doklade in vodstva razpregleda pri vojnodopolnilnih poveljništvih se izdajo pozneje.

Nadpregledna komisija sklepa končno veljavno.

Priziv na vlado je dopusten samo, če sklep nadpregledne komisije ni bil soglasen in če je manjšina glasovala za tako nezmožnost za delo, ki preseza 50 odstotkov.

Nadpregledne spise moštva SHS morajo nadpregledne komisije, da je moči nakazati pristojbine, po sklepu takoj odposlati onim vojnookrožnim poveljništvom, kamor je to moštvo dopolnilno pristojno.

Vojnookrožna poveljništva so:

prvo v Zagrebu,
 drugo v Ljubljani,
 tretje v Sarajevu in
 četrto v Mostaru.

Začeniši z dnem nadpregleda do nakaza pokojnine, oziroma doklade, naj izplačuje vojnodopolnilno poveljništvo nezmožnemu za delo 5 K na dan, v svojem poklicu za 76 do 100 odstotkov nezmožnemu 3 K, za 51 do 75 odstotkov nezmožnemu 2 K, za 25 do 50 odstotkov nezmožnemu 1 K na dan.

Ako pa pri vojnodopolnilnem poveljništvu ni gospodarstvenega urada, naj izplačuje podpore gospodarski urad, pri katerem je vojnodopolnilno poveljništvo v oskrbi.

Vzdrževalnina za družino vojnega poškodovanca se izplačuje družini, ako je bil poškodovanec v svojem poklicu za več kot 50 odstotkov spoznan za nezmožnega in ako je obstanek družine ogrožen.

Okrajnim glavarstvom se ukazuje, da pred izplačilom vzdrževalnine zanesljivo ugotove, ali je obstanek družine ogrožen ali ne.

6. Štampilje naj se pri nadpregledu uporabljajo kar najizdatneje. En odtisk takih štampilj naj vojnodopolnilno poveljništvo v Ljubljani pošlje vojnodopolnilnemu poveljništvu v Celju.

Uporabljajo naj se dosedanje tiskovine nadpreglednih listin, dokler so v zalogi, izpolnjevati pa se morajo v slovenščini.

7. Zdravniška izpričevala naj se napravljajo kakor doslej, z razliko, da se v točki 7. b) uporablja nastopna razredba:

a) »Sposoben« (glej služ. knj. N — 1, popis hib. stopnje A.

b) »Za pomožno službo uporabljiv« (B in C).

c) »Nesposoben«.

Izpolnjevanje glede odstotkov nezmožnosti za izvrševanje poklica naj v zdravniških izpričevalih izostane.

Nadpregledne komisije morajo odstotke glede nezmožnosti za izvrševanje poklica ugotoviti na licu mesta po osebnem opazovanju.

8. Nadpregledne komisije morajo najprej ugotoviti, ali je dotični poškodovanec potreben nadaljnega zdravljenja ali učenja (urjenja).

V tem primeru se ne sme izvesti nadpregledba, temveč mora nadpregledna komisija skleniti:

a) Pri kirurških zunanjih boleznih: Se odda v svrhu nadaljnega zdravljenja.

b) Pri pljučnih boleznih: Se odda v svrhu nadaljnega zdravljenja.

c) Pri vojnih poškodovancih, katerim je učenje, urjenje, potrebno in ki si ga žele: Se odda

Dotični mož se mora najkrajšim potem odposlati na določeno mesto, nadpregledni spis naj se pa takoj dostavi dotični bolnici.

Drugače ostanejo glede nadpreglednega postopanja naredb, izdane za bivšo vojsko, za sedaj v veljavi.

V Ljubljani, dne 16. decembra 1918.

Dr. Pogačnik s. r.

Naredba poverjeništvu za narodno brambo, s katero se dopolnjuje, oziroma prenareja navodilo za poslovanje pri nadpregledu (superarbitraciji) moštva z dne 16. decembra 1918., št. 211. (Uradni list XXVII.)

V točki 1./ naj se črta sedmi odstavek: »uradnik okrožja«, in postavi namesto njega to-le besedilo: »zastopnik intendance II. vojnega okrožja, ki ga določi intendantca.«

V točki 2./ prvi odstavek, naj se namesto »vojno okrajno poveljništvo« pravilno glasi »vojnopolnilno poveljništvo«.

Med petim in šestim odstavkom naj se vstavi določilo:

»Ako mož, vpoklican k nadpregledu, ne opravičeno ne pride pravočasno k nadpregledu, se s tem odreče vsaki preskrbi.«

V točki 5./ naj se vstavi med drugim in tretjim odstavkom določilo:

»Pokojnino prizna in določi nadpregledna komisija.

Pokojnina se odmerja začasno in izplačuje kot pred-ujem mesečno vnaprej in sicer:

nezmožnemu za delo 150 K

po poklicu nezmožnemu:

76 % do 100 % 90 K

51 % » 75 % 60 »

25 % » 50 % 30 »

na mesec.«

V naslednjem odstavku naj se črtajo besede: »priznanja pokojnine, doklade in«.

V šestem odstavku naj se za besedi: »moštva SHS« vrine stavek: »ki ni pristojno v drugo vojno okrožje«.

V osmem odstavku naj se črtajo besede: »do nakaza pokojnine, oziroma doklade« in za besedami: »nezmožnemu za delo« vstavi stavek: »ki ob nadpregledu ni v dejanski službi«.

Med osmim in devetim odstavkom naj se vstavi določilo:

»Ljudem pa, ki ob nadpregledu še dejanski služijo, izplača navedene pristojbine pododdelek, pri katerem so v oskrbi.«

V tem primeru obdrži mož vse prejemke dekade, ki jih je pravilno prejel, oziroma mu še gredo za dekada, v kateri je bil pri nadpregledu. Za ostale dekade meseca naj izplača pododdelek le one pristojbine, ki jih je določila nadpregledna komisija.«

Zadnja dva odstavka te točke naj odpadeta.

V Ljubljani, dne 15. januarja 1919.

Dr. Pogačnik s. r.

Vsebina:

1. Najvišje rešenje F. Dj. O. Broj 70.968 od 19. avgusta 1919, da začasno veljajo za vse pokrajine kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev dosedANJI vojaški zakoni kraljevine Srbije	3
2. Naredba ministrstva za vojno in mornarico F. Dj. O. Broj 70.969 od 25. avgusta 1919 o izvrševanju določil zakona o ustroju vojske, ki se ne ujemajo z določili ostalih zakonov, veljajočih za posamezne pokrajine kraljestva	5
3. Zakon o ustroju vojske. Obča določila	7

Prvi del.

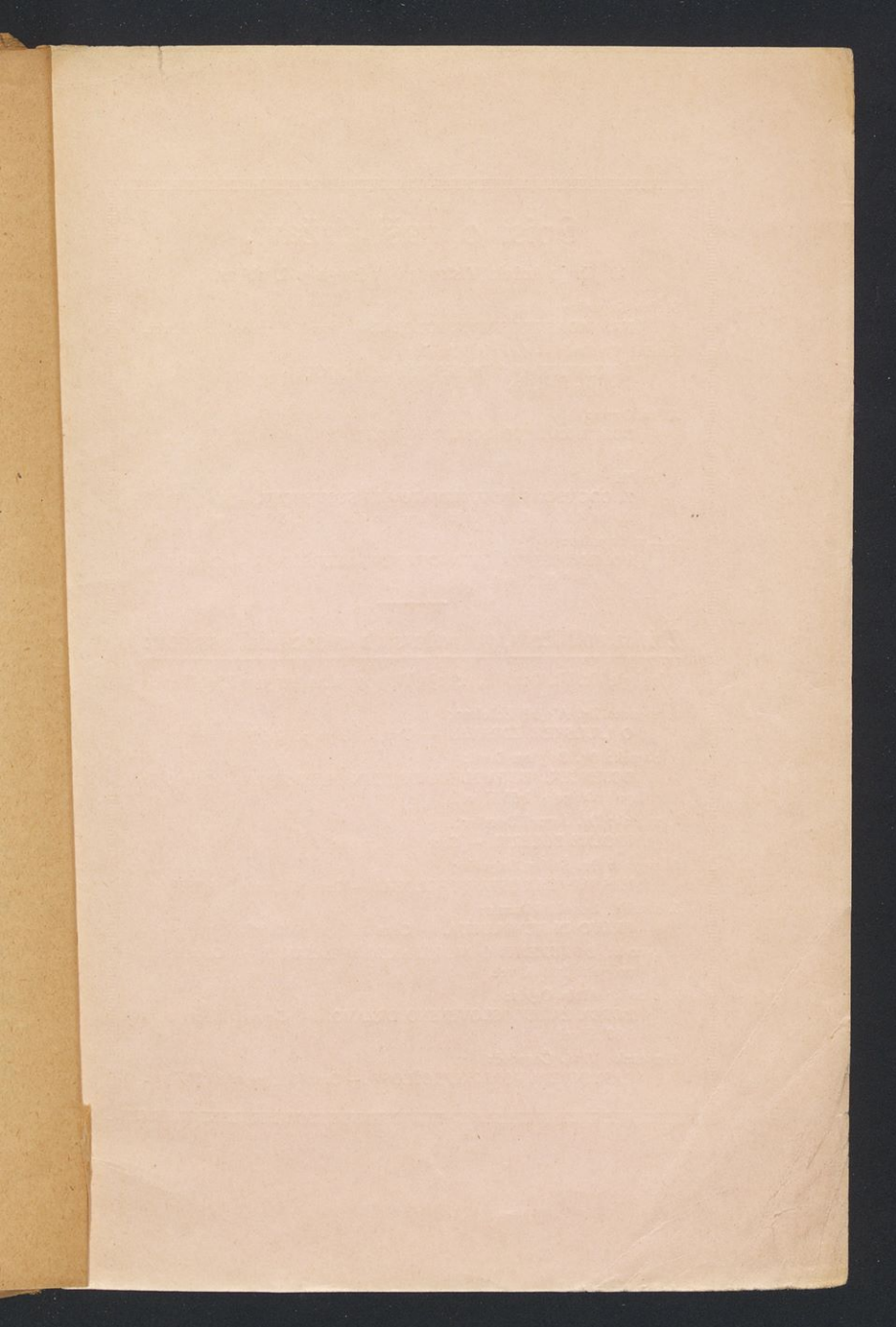
O službeni dolžnosti v kadrih, o dolžnostih zadrug in oblastev	11
O činih, imenovanjih, o službah, o postavljanju na službe v vojski in o vzgoji podčastnikov	18
O činu in raznih stanjih činov častnikov in podčastnikov	21
O osiguranju podčastnikov	26
O plači in drugih pristojbinah	28
O strokah	34
generalštabna stroka	34
administrativna stroka	34
sodna stroka	38
sanitetna stroka	38
tehnična stroka	43
duhovniška stroka	43
prometna stroka	43
O vojaških godbah	44
O obrtnikih (profesionistih) v vojski	46

Drugi del.

O vpisu v rezervo prvega poziva in o vpisu obveznikov drugega in tretjega poziva narodne vojske	46
Oborožitev, obleka in oprema obveznikov narodne vojske	47
Oskrbovanje narodne vojske z živino, vozili in opremo	47
Služba in dajanje živine in vozov v naravi	48
Plačanje doklade, oprostitev od doklade, njena uporaba in poslovanje ž njo opis in vpis živine in trena in vršitev pregleda	54
O posebnih vojnih potrebah	56
O starešinah	57

O vežbanju v obče in o službi pozivov	61
O sklicanju pozivov na vežbanje in službo	62
Končna določila	64
4. Zakon o vojaški administraciji	66
5. Zakon o nabavah vojaških potrebščin	78
6. Zakon o ženitvi častnikov, podčastnikov, kaplarov in redovov	94
7. Naredba 211 in 280 poverjenišтва za narodno brambo o invalidskih pokojninah	101

Spisi o naši državi,

ki jih je izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani:

Štefan Sagadin:

NAŠ SADAŠNJI USTAVNI POLOŽAJ. — Cena 16 K, po pošti 1·80 K več.

Knaflič Vladimir — Leonid Pitamic:

DOKUMENTI O JADRANSKEM VPRAŠANJU. — Cena 18 K, po pošti 1·80 K več.

Albin Ogris:

BORBA ZA JUGOSLOVENSKO DRŽAVO. — Cena 32 K, po pošti 1·80 K več.

Anton Melik:

ZGODOVINA SRBOV, HRVATOV IN SLOVENCEV. — I. del 15 K, II. del 42 K. Oba zvezka skupaj po pošti prip. 5·40 K več.

Štefan Sagadin:

VOLILNI RED ZA USTAVOTVORNO SKUPŠČINO. — Cena 16 K, po pošti 1·40 K več.

Zbirka političnih, gospodarskih in socijalnih spisov :

(Urejuje dr. VI. Knaflič, izdaja Tiskovna zadruga v Ljubljani.)

1. zvezek: **Dr. Alojzij Zalokar:**
O LJUDSKEM ZDRAVJU. — Cena 6 K, po pošti 1·60 K več.
2. zvezek: **Dr. Bogdan Derč:**
DOJENČEK, NJEGA NJEGOVANJE IN PREHRANA. — Cena 6 K, po pošti prip. 1·60 K več.
3. zvezek: **Dr. Jernej Demšar:**
SPOLNE BOLEZNI. — Cena 10 K, po pošti 1·60 več.
4. zvezek: **Dr. Štefan Sagadin:**
NAŠ SADAŠNJI USTAVNI POLOŽAJ. — Cena 16 K, po pošti 1·80 K več.
5. zvezek: **Leonid Pitamic:**
PRAVO IN REVOLUCIJA. — Cena 8 K, po pošti 1·50 K več.
6. zvezek: **DOKUMENTI O JADRANSKEM VPRAŠANJU.** — Cena 18 K, po pošti 1·80 K več.
7. zvezek: **Albin Ogris:**
BORBA ZA JUGOSLOVENSKO DRŽAVO. — Cena 32 K, po pošti 1·80 K več.
8. zvezek: **Vlad. Čorović:**
RASA IN VERA V SRBSKI PROŠLOSTI. — Cena 16 K, po pošti 1·80 K več.